SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
4 OCT 1955

No. 38—Vol.-LIII

Friday,
30th September, 1955

Registered at the G P O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Indians—Freedom Or Forced Labour?

By C. W. M. Gell

SOME people still believe Dr. Donges' assurance that the Group Areas Act will be implemented "with justice and fairplay to the non-Europeans." Recent events in Klerksdorp will shake their belief.

There the Town Council, like all other councils in the Transvaal and Natal platteland, has made proposals to the Group Areas Board for moving its entire Indian community of 600 persons several miles out of the town.

On behalf of the Indians it has been explained that they depend on 55 trade licences for their living; that the Council's proposal would condemn them to "economic suicide;" that they first came to the town in 1888 with the assistance of the Transvaal Government and have lived there, trading peacefully, ever since. They contend that the Council's proposal deliberately seeks to ruin them, and is partly motivated by a desire to deprive them of their valuable stands and custom. Their counsel pointed out that the proposed Indian area was closer to Klerksdorp's industrial centre than to its commercial area; and he questioned "whether an attempt is not being made to force Indian traders to become Indian labourers."

Counsel for the Town Council went far to admit this charge. "Indians and their children," he said, "will have to seek other occupations than trade, and the sooner the better. Why should the Indian not soil his hands by being a labourer?" He did not think much need be said against dumping the Indians five miles out of town "because in ten years, as the town expanded, that distance would disappear into nothingness." More reasonable men might wonder at the cruel folly of the present proposals, if they are merely to lead back in ten years time to the same situation as today.

Sinister Motives

However, more sinister motives than mere residential segregation are clearly at work. It is widely believed that Indians hold more than their share of the country's trade. Actually this is not so. They hold one-seventh as many shop licences as Europeans—i.e. exactly in the same ratio as the Indian population is to the white. But the 49,000 Indians in the Transvaal and the 17,000 in the Cape descend from rather better-off families who entered these provinces to trade. Their descendants have stayed in commerce because the economic colour bar denies them other opportunities. About one-half of the Transvaal and Cape Indians belong to shopkeeping families, as against less than one-tenth of the Natal Indians.

Now Indians do not claim any "divine right" to trade. The great majority of them in this country, as in India, do "soil their hands" as labourers of one sort or another. But those that have established themselves in the middle classes no more desire than Europeans or Africans similarly placed to be forced back again to wage labour. Europeans, who consider this attitude reprehensible, might consider how they would react for themselves and their children, if faced with such a threat and the total denial of all possibility of economic advancement.

Serious And Imminent

The threat is both serious and imminent. Klerksdorp was not an isolated bit of stupidity or inhumanity by one town council. The Government committee, which prepared the way for the Group Areas Act, referred to the "deeply cherished hope of repatriation for Indians, failing which, compulsory segregation with boycott to induce repatriation." Indian shopkeepers, however, offer attractive terms and the *volk* has not responded to various boycott calls. So, when the Group Areas Act came into force, all right-minded municipalities were told what sort of proposals to submit in regard to Indian areas, while Nationalist Party rallies acclaimed resolutions to "put all Indians into one large ghetto where parasite can prey on parasite."

This underlying official inspiration is not just malicious guesswork. On November 5th, 1954, the same counsel as now represents Klerksdorp appeared before a committee of the Board on behalf of White River municipality's proposal to evict its Indians onto the veld. In the strongest possible terms he objected to the Board even entertaining a counter-proposal to leave the Indians in the town area. He said it was a matter of principle whether Indians should be accomodated inside or outside the towns. On this issue the Board should not be con-

(Continued on page 429)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The

New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 28th September. Sailing 3rd October

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£83—10—0
Second "	"	"	55—0—0
Third Class Bunk			28—10—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 30TH SEPTEMBER, 1955

A Hint To Mr. Strydom.

WE have no doubt all thinking people will agree with the sentiments expressed by Lord Malvern, Prime Minister of the Central African Federation, in his speech at the recent annual conference of the Institute of Administrators of Non-European Affairs, a report of which is reproduced elsewhere in this issue. They were quite different to what we have been accustomed to hearing in the Union, especially from the Nationalists. Much as we would like to view things from the Nationalists' standppoint we simply cannot be convinced that the path they are pursuing is the right one. It must and will eventually lead to total destruction of this fair land. The present policy of the Government is born of hatred, greed and fear. There is no love lost between the White and the non-White. This fear of being dominated by the non-Whites because of their superiority in numbers seems to haunt the Prime Minister, Mr. J. G. Strydom, as is evident from his various utterances and those of his colleagues,

The Union Government cannot with any justification say, as it has been saying when compared with America, that the situation in the Central African Federation bears no comparison with the situation in the Union. Lord Malvern has dealt with every aspect of the question and has admitted that experience has made him change his views. The same thing happened in the case of the late General Smuts too when he said, "the days of segregation were now over." Nobody except the extremists expect a change to be brought about overnight. What the non-Europeans are asking for is a policy of "live and let live." They are asking for a progressive policy where every individual irrespective of his race or colour will have an equal opportunity to rise to his fullest height. It is a simple mathematical problem whether it is profitable to win the goodwill and friendship of millions of people or to treat them with contempt, as is being done in the Union, and incur their wrath? The present Government seems to think its strength lies in machine guns and not in man power. The Nationalists would do well not to be obsessed by their own intelligence but to learn from the experience of Lord Malvern, their nearest neighbour.

Mahatma Gandhi's Birthday

Mahatma Gandhi

INDIANS throughout the world and all his Western admirers will pay homage to Mahatma Gandhi on his birthday, which falls, according to the English calendar, on Sunday, October 2, and the Hindu calendar on Wedesday, October 12. He was an apostle of truth and Non-violence. Both these are rare commonities in the present world. Hence all the sufferings mankind has to undergo. Mahatma Gandhi was a man of action. Whatever he preached he first put into practice. The world trend today is the other way about. Mahatma Gandhi fought the battle of freedom. It was not merely political freedom. His dream was to win the freedom of the soul. He did not believe in divorcing politics from religion. He spiriualized politics. Lip service to the high and noble ideals for which he lived and died will not please his soul. We can only pray that his life may ever be an inspiration to us in our daily conduct and in conducting our struggle for freedom in this country.

CIVILISATION NOT THE MONOPOLY OF ONE RACE

LORD MALVERN'S NOTEWORTHY SPEECH

IN multi-racial countries it was vital that the government should remain in the hands of the civilised, said Lord Malvern, Prime Minister of the Central African Federation, at Umtali (Southern Rhodesia) recently. Any reduction in standards would mean a slide back into barbarism. But the maintenance of these standards and the permanent retention of power by the civilised did not imply that civilisation was necessarily the monopoly of any one race.

He told the annual conference of the Institute of Administrators of Non-European Affairs that one lesson stood out very prominently from history. It was that a ruling class which tried to stay as a ruling class without giving up any of its privileges to the bulk of the people, or which failed to adjust its ideas to changing conditions, did not remain a ruling class permanently. Its end was frequently violent.

Opening the conference, Lord Malvern said the Cenral African Federation was bound to a policy of racial partnership by its constitution.

"We often hear tha suggestion in this part of the world that the Europeans must stand together against the prepondernt majority of Africans. As far as we are concerned, this attitude is the direct antithesis of the policy of racial co-operation we are trying to pursue.

"You cannot co-opetate or enter into a partnership (however defined) with people of another race if you regard them or treat them as a potential enemy. The African will only be an enemy if we make him one."

One concept was that the White and Black races were so basically different that racial harmony could best be achieved by dividing a country snd all its activities into distinct areas.

The other main concept was that the two races were not necessarily permanently incompatible, but that they were at present on vastly different levels of civilisation, culture and achievement.

"This concept presupposes that the less civilised shall be encouraged to imitate and rise to the levels of the more advanced race; and that, as individuals

emerge, they shall be allowed to advance on a basis of merit in the economic and political sphere with those members of the more highly civilised race."

"We believe that, for our circumstances, we are on the right lines and I would like to explain why.

"The Europeans in the Federation are greatly outnumbered by the Africans. As far as we can see they are always likely to be. Even a high rate of immigration could not redress the balance when taking into account the fact that the African population is doubling every generation."

Therefore the Federation's policies must maintain the high European standards. By extending privileges to the Africans as and when they earned them, the policies must also gain the complete confidence of the African population and ensure their loyalty to the State.

"Our success in raising the standards of the African has been entirely due to our changing his original environment. Further advances depend on contact with the European so that the African standards may thereby be raised to an even higher level."

Not everyone would agree with the principle of giving the African a share in the government of the country. But a sense of devotion to the State as a whole could only be developed by the gradual extension of a share in the government.

"We incline to the view that wisdom lies in being ready to take a small and calculated risk with regard to immediate order, so that we can cultivate in a larger number of citizens that loyalty and knowledge of public affairs upon which, in the long run, the structure of the State can alone rest in security."

Some Africans who had been inspired by Left Wing organisations would press for change at a rate which would entail control by the uncivilised. This must be resisted.

While demonstrating that we are moving along the road, we have no intention of being rushed, said Lord Malvern.

There was no limit to what could be achieved at once. But so long as the Europeans realised their duty to the people whose environment they had so greatly changed, he had no fear for the future.

"There is no need to panic so long as we keep our day-to-day relations with these people on correct lines."

Lord Malvern said that during his 31 years in Parliament he had completely changed his views on the matters he had been discussing. That change had been chiefly brought about by experience and responsibility.

"I, in common with other Europeans, know that there is a lot more experience to be gained.

"My political opponents often taunt me with my early speeches of 20 and 30 years ago, when I was in favour of an extreme form of segregation, and suggest that I am unreliable or change with the political wind.

"My stock answer is, 'Yes, I was green and inexperienced when I made those speeches. Now, with more experience, I have learned and changed my views!

"I am a human being, not a cabbage. I reserve the right, when new facts and knowledge are available, to use what wit I have to profit from a better acquaintance with social history, more experience and seeing the reactions of human beings, not only here but in other parts of the world. The Africans have a lot to learn and so have the Europeans."

THE WIDER WORLD

By John Gild

THE LESSON OF DEFEAT

THERE are some useful lessons to be learnt from the defeat suffered by Dr. Bernard Friedman in the Hillbrow by-election. Here was a test, under favourable circumstances, of the capacity of white people to adopt a mildly liberal atitude. Dr. Friedman can indeed hardly be described as a liberal at all. He made it quite clear, in the course of his election campaign, that he had no intention of joining the Liberal Party. He is in fact a conservative-liberal, not a liberal-liberal. Yet all the hard work of his campaign was done by members of the Liberal Party, assisted by a few from the Labour Party. They worked in a field favourable to canvassers, namely, the 200 blocks of flats in one square mile in the very heart of urban Johannesburg. Many of the flat-dwellers are young-ish people, and a high proportion are Jews, who might have been expected to vote for Dr. Friedman.

The result makes it clear that even on a carefully diluted programme, trimmed to meet the known prejudices of the white electorate, a mild liberal cannot win a parliamentary election (except perhaps through some freak of circumstances). It follows that the Liberal Party itself cannot hope to win a single seat by white voters. If that is so—and I believe it to be true—then Liberals are wasting their effort in contesting such elections. Their real supporters are the vast body of Africans, Indians, and Coloureds. That is why their programme and tactics must look towards these races, not towards the Europeans who reject liberalism even when mixed with milk and water.

Fort Hare And Religion

Who will succeed Professor Dent as principal of Fort Hare? It will not be easy to find a successor. It is not only that no one likes to inherit a bad situation created by others. The fact is that it becomes harder every year to get white men who hate prevailing policies to accept posts in which they have to administer and apply these policies. A harsh policy requires tough, not sensitive, men to make it work at all. I wonder if the post of principal will be offered to Professor Z. K. Matthews, who has been vice-principal and who has been at Fort Hare nearly all his life. And I wonder if he would accept it if it were offered him. From any angle, the Report was an appalling revelation. The three commissioners, all good men, deserve a word of praise for writing as frankly as they did. With much that they say, I warmly agree. But why did they write one part of the Report as if the rejection of formal religious belief comes only from the Left? It is wrong and misleading to suggest that all atheists are socialists or that all socialists are atheists. Many devout Christians (or Hindus) are socialists. There has been a group of Christian socialists in England for a hundred years. Conversely, many agnostics or deists or atheists (like those who built up the Rationalist Press Association in London) are very conservative people whose politics are firmly opposed to socialism. On one thing, however, we can surely all agree, whatever our religious beliefs: it is wrong and morally indefensible to force religious observance on anyone at any time.

The Struggle For Kenya

The truth about Kenya emerges very slowly. The Government of Kenya does less than nothing to help it to emerge. That is why it banned Mr. D. H. Rawcliffe's excellent book, "The Struggle for Kenya" (Gollancz. 13s. 6d.) The author is right to say that the terrible things done by the Kikuyu nationalists should not be allowed to obscure the basic justice of the cause for which they are fighting—the principle of the paramountcy of African interests against the dominance of the white settlers.

I believe that when the whole story is told one day, the historians will find that Britain went into a panic when the crisis began three years ago. The news from Kenya has been—and still is—so badly distorted that many readers imagine that tens of thousands of white people have been killed. In fact, however, since violence began there, fewer than fifty Europeans have been killed. In return the number of Africans killed is 150 times—yes, 150—as great, i.e. over 8,000.

No one wants to minimise the horrors of this war; but it is surely vital to remember that grim atrocities have been committed by *both* sides. Young Englishmen who have joined the forces in a spirit of adventure have been convicted by courts of cruelties that make one's blood run cold. Only last month there was a shocking case of this kind, but it evoked hardly any protest in Britain. The British like to hear all about the things done to Africans in the Union in the sacred name of apartheid; they are not at all eager to hear about the things done in Kenya in the name of British justice.

Who Benefits By It?

A friend in London sends me a four-page leaflet published by South Africa House. For the instruction of poor, misguided British people, the leaflet explains the beauties and benefits of apartheid, in theory rather than practice. Then, at the end, as an afterthought, comes this in italics:

"The argument here given might leave the impression that apartheid was designed expressly for the benefit of the non-white people. This would be incorrect. If distinctive racial development is right, it is right for the European no less than the Bantu. Therefore apartheid seeks also—and primarily, perhaps—the Europeans."

Isn't that a gem?

Christopher Gell.

His many friends—in South Africa, in India, and in Britain—will be happy to know that Mr. Christopher Gell has made a good recovery from the recent set-back to his health. He is now writing again, with his usual vigour, for several journals. No man, confined to his bed, ever made his pen a sword to better effect or used it more persistently in the best causes.

COLOUR BAR IN SPORTS

'THE TIMES' COMMENTS

The following comments were made by 'The Times' (London) on the recent decision of the Bloemfontein City Council for refusing admission to non-White spectators for the match between the Springboks and the British rugby team:

"THE South African Government often complains that the Nationalist policy of apartheid is misunderstood and that the ideology behind it is consistent with the maintenance of ordinary, decent friendly human relations between people of different colours.

"The decision of the Bloemfontein City Council to refuse admission to Black or Coloured spectators for the next match between the Springboks and the British Isles rugby football XV is quite inconsistent with this apology.

"No sportsman,—and there are no better sportsmen than those who learn the game on the playing-fields of Stellenbosch, Pretoria and Bloemfontein—can defend it in his heart. It is the negation of sportsmanship.

"A case can, perhaps, be made —though not without strong opposition—for confining football teams to men of one colour. But to say that the stands will be polluted by the presence of those supporters of the Springboks who form the majority of the population, is enough to make the angels weep.

"No wonder there was dissension in the Council in the capital of the Orange Free State. Its citizens of Afrikaans blood belong to a group tradition.

"They hold a faith that is narrow in our eyes, and we differ from them on the general Colour question.

"But we cannot believe that the average men among them, loyal though they are to the Nationalist creed, approve of going to such extremes of petty and insulting segregation.

"If they do, then the future outlook for the Union is black indeed," 'The Times' concluded.

"Loathsome"

The 'Daily Mirror' commented: "The British rugby touring team in South Africa is there to lick the hide off the best XV the South Africans can muster.

"It is not there to become involved in the racial hatreds of South African politics.

"But one South African city, Bloemfontein, shovels its loathsome politics even into the international sports arena.

"There is no room for politics of any brand in sports as Britain understands it.

"Never again must our sportsmen abroad be exposed to this kind of situation."—Sapa-Reuter.

Mr. C. W. M. Gell's Letter

The following letter by Mr. C. W. M. Gell appeared in 'The Times' (London) dated September 10. The letter speaks for itself:

SIR,—The Angels may weep indeed. But your comments on the refusal of the Bloemfontein City Council to admit non-white spectators to see the British Isles rugby touring team do not go to the heart of the matter.

Exactly what "the average men" among the white inhabitants of the Orange Free State think cannot be ascertained. They will have to be judged by the actions of their public representatives The Council's decision was backed by every Nationalist City Councillor and opposed only by non-party Councillors. Further, the Free State congress of the United Party—the largest Opposition party—had only a few weeks earlier adopted a resolution asking that African patients in hospitals should not be attended by white nurses. The resolution was propos d "because we want apartheid here;" and the party leadership merely inserted the clause "where possible"—they did not object on principle.

The point needs to be made that, despite all fine talk to the contrary, the reality of apartheid (as supported in principle by both the main political parties) is white political domination and the reduction of all normal social intercourse across the colour bar. This later aspect is justified on the grounds that "it reduces areas of friction," and it was precisely for this reason that non whites were banned from the Bloemfontein rugby ground. The action of the City Council was specifically motivated by the alleged vociferous support given to the touring team by non-white spectators at Cape Town, Kimberley and Johannesburg, and the fear that a repetition of this at Bloemfontein would provoke nearby white spectators to commit assaults.

The implications of this increasingly exclusive and blatant white South African attitude for future British touring teams of all sports will require careful thought.—Yours etc., C. W. M. GELL.

INDIANS—FREEDOM OR FORCED LABOUR?

(Continued from front page)

cerned with hardships likely to be inflicted on Indians (or Africans or coloureds) and it had nothing to do with the merits of each case. *"After the official encouragement which municipalities have received to make the type of proposal which has been put forward here by the Council, it is bewildering to see the Board gravely considering a proposal completely at variance with that principle...... Either the one or the other proposal is completely out of order. Yet both are listened to as if this is not a matter of principle, but merely of local importance ....At each of the other towns, the councils have been led to believe that the Indians will be removed from the established townships to a place outside, whether it is bare veld or not .....Is the impression which has been so widely fostered, to the knowledge of the Board, completely unfounded ?"*

Pretence Of Impartiality

Of course, as counsel well knew, having himself advised most of the municipalities involved, the impression was far from unfounded. Official encouragement *had* been given to exactly the sort of proposals put forward at Klerksdorp and White River—indeed, in some cases, considerable pressure had been brought against reluctant councils, as Rustenburg has publicly admitted. But the Act committed the Board to going through at least a pretence of impartially hearing all sides. And it, therefore, eventually found itself unable just to throw out as irrelevant all alternative proposals to the official version without destroying the appearance of trying to be "just and fair." (Though, to mitigate its embarrassment, this power has now been provided by the Group Areas Act Further Amendment Act, passed last session.

The proposals put forward by the Government's own Reference and Planning Committee, wherever municipalities suggest anything less drastic than the total ejection of their Indian inhabitants, prove that official policy remains what it was. In Klerksdorp, as at Rustenburg, more sensible and less obviously unjust proposals to achieve residential segregation were dismissed by the Board without a hearing, even before the Amending Act became law, until court actions were threatened. Counsel for the Klerksdorp Indians is, thus, fully justified in asserting that "there appears to be a copy of the Group Areas Act circulating in country towns, saying that all Indians must be removed as far as possible from the centre of the towns." Perhaps Mr. Oswald Pirow was even nearer the mark when he condemned the "ridiculous pantomime" of the Board solemnly plodding through various sets of proposals, "only one of which can be accepted because it alone answers to the deeply secret policy buried somewhere between the chairman of the Board and Dr. Donges."

If he is right, as all the evidence suggests, the present public hearings before committees of the Government-appointed Group Areas Board are a mere facade of "justice and fairplay," behind which a predetermined policy is now rapidly moving towards its consummation. The Board's final recommendations to the Minister will be made privately and the Minister's decisions cannot be appealed in the courts. But quite enough has transpired at the public hearings already held to show that the declared goal of residential separation can be reached by methods far less unjust and unfair than those suggested by municipalities under official inspiration. If the official proposals are to be jettisoned, what will Dr. Donges tell his Party supporters and the municipalities whose time and money he has been wasting? If they are to be upheld, just how is the world going to be convinced that they qualify as "justice and fairplay for the non-Europeans?"

NOT BY BREAD ALONE

By Wilfred Wellock

(*Continued from September 16*)

AN EXPANDING ECONOMY

THE key word in American life today is expansion. America's latest triumph is her expanding economy. This is how it works. As machinery becomes increasingly automatic or specialised, many workers are thrown out of employment. In order to re-employ them, new gadgets have to be invented and industries for their manufacture established. Then, in order to insure that the new gadgets are bought on a large scale, the advertising agencies are brought into action, while at the same time, insurance agencies make it possible for everybody to purchase the new gadgets on credit, or "on time" as the Americans say. ("Hire purchase" in Britain.) Should the necessary gadgets not be forthcoming, the gap would have to be filled by Government spending, on roads, housing, etc.

Theoretically there is no limit to industrial expansion on these lines, for there is no limit to the multiplication of wants, given a way of life which promises and demands maximum consumption of goods and services and perpetually rising standards of material living.

Under this process of an expanding economy the main concern is to keep all the available labour and capital profitably employed, as that is the only way to insure prosperity. But if it is to succeed in its purpose there must be no 'loose screws' As machinery becomes more automatic, new gadgets must be forthcoming, and when manufactured must be sold. This task is entrusted to the advertisers, and by them to the newspapers (especially the huge Sunday editions), to the scores of magnificently produced magazines, to radio and to television. Through all these mediums the American mind is pounded mercilessly and ceaselessly, until the goal of universal or almost universal acceptance has been reached. The work of the advertisers is completed by the retailers and insurance organisations, who display the goods and make them immediately accessible to a public trained to believe in their right to share in all the good things that are going, on what are called easy terms, but which, in fact, heavily mortgage their future.

By these means a distinct mentality or attitude to life has been produced. The average American now takes the view that if a labour-saving gadget appears, it is far better to get it while he is young and pay for it in future instalments, than spend years saving the money in order to buy it when he is much older.

What is involved in this magic cycle of an expanding economy? American gadgets are very expensive, for all these advertising and insurance costs have to be added to their price, and today advertising is one of America's big industries. Further, it is one thing to buy one or two gadgets, but quite another to buy seven or eight, and a car, in addition to mortgaging a house and taking out several insurance policies. Hence for most people in the lower, and often the higher, middle classes, every gadget has to be purchased "on time."

American society may be described as a vast middle class with a rather small poor class at one end and a very small rich class at the other. This middle strata includes a considerable artisan class, craftsmen of all kinds. Let us examine their demands, restricting our inquiry to those whose incomes range between \$3,500 and \$6,000 a year—probably the biggest section of the American public.

Where The Money Goes

Now practically all the middle classes desire a house of their own, but very few indeed are able to purchase a house outright, so they buy on mortgage, which usually extends over sixteen or twenty years. Families with a weekly wage of \$50 to \$70 will rarely risk buying a house which costs more than \$7,000, although such a house will be of low grade and skimped. But most people with an income of \$80 a week or more will not want a house which costs less than \$10,000, and it may be up to \$15,000.

The monthly mortgage and interest payment on such a house would be from \$60 to \$80, or \$15 to \$20 a week.

We now come to the gadgets, and these are many and costly for the families we are considering. The following would be considered necessary: a cooking stove, a washing machine, a drying machine, a refrigerator, a deep freeze, and a special stove and apparatus for central heating. This latter, run on oil, may be neatly installed in the kitchen for a mere \$1 000. Few new houses now contain the older type of heating system in the basement, as the cost is too heavy. Then there is a television set, a telephone, and quite a number of kitchen gadgets. Gadgets multiply so rapidly that as soon as one has been paid for there will be others to take its place, or it will have broken down and need to be replaced. Gadgets can seldom be repaired for labour costs are high, and makers change their models so rapidly that spare parts for old models cannot be obtained. The latest gadgets in the home are air-conditioning outfits previously only installed in hotels and trains.

The weekly payments on a reasonable selection of the foregoing would not be less than \$10 a week, and would probably be more.

The Problem Of The Automobile

Then comes that highly-coveted necessity, the motor car. It is necessary because transport in America has been founded on the car, whereas in Britain it is founded on the bus. But the rapid multiplication of cars has provided the United States with one of its biggest social problems. Thirty years ago the better paid workers began to dream of owning a house in a salubrious suburb and running a car. That dream has come true, but it has brought a new problem; how to get in and out of a city. Even in the smaller towns it is a nightmare. Where trains are available the car is left at home, and where they are not, one must choose between racking one's nerves and garaging the car for 50 cents on the outskirts of the town.

There are now some 50 million cars in the U.S. and only 15 million families out of a total of 45 million do not possess one. This means that a very high percentage of families possess two cars. Many possess three, and quite a number, one for every member of the family. America is a vast country with wide open spaces, but all its towns and cities are choked with cars.

It should also be stated that one-third of America's married women go to work in order to help pay for their various gadgets and other privileges. As to whether that makes sense opinions will vary. When it happens, it strengthens the wife's claim to a car, partly because she is helping to pay for it, and partly because she needs transport to take her to and from her work.

It may be that well-organised bus services are the only solution to the American car problem, but what a blow to social prestige that would be!

(*To be continued*)

All political comments in this issue except where otherwise indicated by Manilal Gandhi of Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Things In General

Conference On Group Areas And Housing In The Mayville Area

THE Mayville Branch of the Natal Indian Congress announces: The Durban City Council is accelerating its plans to enforce Group Areas in Durban. At Merebank over 250 property owners are affected, sooner or later they will be served with notices of Expropriation of their properties. The position in the central Durban Area is that no new building plans will be issued for the next two years and at the end of that period the Council expects to have completed its plans to declare the central areas as a "white Group Area."

Clairwood has already been declared an Industrial Area and people wishing to either build or extend their present buildings have been refused to do so.

According to the Durban City Council's Group Areas plans—Mayville is to be declared a "White Area."

In order to defeat these dangerous trends the Mayville Branch of the Natal Indian Congress has decided to call a Conference of all organisations — Educational, Religious, Cultural, Sporting, Social, Etc.—to discuss ways and means to oppose any moves by the City Council to take away the homes of the people.

This Conference will be opened by Rev. Blaxall and will be held at the M.E.S. School, 145 Molver Road, Mayville on Sunday, 2nd. October, 1955, at 2 p.m. Each organisrtion is required to send 5 delegates to this all important Conference.

M.K. Gandhi Library And P. R. Hall

The annual report of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall Committee, which was submitted at its annual meeting recently held at the Hall, reveals that over 43 000 people attended the library during the year ended last month. Over 6,000 books in English and several vernaculars are on the shelves and 93 daily, weekly and monthly papers and periodicals are on the tables. The Parsee Rustomjee Hall was used on 24 occasions during the year free of charge. The Library which is open to members of all races is open seven days in the week including holidays and no fees are charged either for the use of the Parsee Rustomjee Hall or the Library. There are two Library assistants to serve the reading public and Mr. N. J. Randeria is hon. secretary of the Hall and Library Committee. All expenses connected with both the Hall and the Library are met by the Bai Jerbai Rustomjee Trust.

From London To Johanburg On Motor Cycle

Having completed his automobile engineering course, Mr. Shantilal Dabyabhai Solanky has just returned to Johannesburg from London on a motor cycle. A welcome reception was given in his honour by the Transvaal Hindu Seva Samaj at the Gandhi Hall, Johannesburg, on September 13. Mr. P. S. Joshi, the president, presided. Mr. Solanky gave a vivid description of his most interesting travel. Various speakers paid tribute to Mr. Solanky on his great and successful enterprize.

P.E. Aryan Sports Club

The twenty-fifth annual general meeting of the Aryan Sports Club, Port Elizabeth, was held recently when the following office-bearers were elected for the ensuing year: Life Patron: Mr. J. G. Druwe, Patrons: Messrs. N. F. Bansda, T. F. Dullabh, B. Dagee, L. Nager and P. Makan, hon. life vice-presidents: Messrs. B. J. Govindjee, T. N. Bansda, G. Ranchod, N. M. Vaghmaria and A. Naran; president: Mr. N. P. Umley, vice-president: Messrs. I. Bansda and R. Daya, hon. secretary: Mr. R. Bhana, assistant secretary: Mr. D. Daya, treasurer: Mr. E. Ranchhod, auditor: Mr. A. Daya, delegates to the E.P.I.C.U.: Messrs. M. Ranchhod, D. Daya, S. D. Raga and D. Ramjee, club captain and Kit secretary: Mr. I. Bansda.

Wedding

The wedding of Mr. Amrit B. Chavda, eldest son of Mr. and Mrs. B. D. Chavda, well-known public worker of Capetown, to Kumari Kamala R. Morarji, daughter of the late Mr. Ravjibhai Morarji of Port Elizabeth, took place on September 18 at Crispin Hall, Port Elizabeth. The wedded couple was the recipient of many valuable gifts and blessings from all over the Union.

Thanks

Messrs. J. Daya Bros. and family of the late T. Daya of Umzinto, Natal, wish to thank all friends and relatives for their kind assistance and messages of sympathy and beautiful floral tributes on their recent sad bereavement.

India Leads The World To Peace

See "The Illustrated Weekly Of India"

Buy Your Copies Today

India's Finest Illustrated Picture Magazine

"The Illustrated Weekly Of India"

Arriving From Bombay By Every Monthly Mail

5 Copies 10s. 6d.

Everybody in the family will enjoy reading the film reviews, interesting pictures of current events in India world affairs.

Cartoons of humour, short Indian Stories, full plate pictures of beautiful sceneries and film stars.

The whole magazine is full of thrills after thrills, get your copies to-day.

Subscription rate: 3 months—12 copies—24s.
6 months—24 copies—46s.
12 months—52 copies—95s.

D. ROOPANAND BROS.

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

Kohinoor Store

11 Kort Street,

Box 3379,

JOHANNESBURG.

All kinds of Indian and English Groceries at reasonable price.

Goods will be sent C.O.D. or customers are requested to send their remittance with their order.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, September 29

FREEDOM OF GOA

THE declaration of the All-India Congress Committee that "any entry into Goan territory by Indian nationals will be inappropriate and that, in the existing confused atmosphere even individual Satyagraha by Indian nationals should be avoided," came as a surprise to the general public. The general expectation was that the A.I.C.C. would decide to wrench the initiative from the opposition parties and take the leadership of the Satyagraha movement in Goa. But as the situation has developed, there was no other alternative but to stop the Satyagraha. Following the resolution of the A.I.C.C. the Government has put a ban on the entry of Indians into Goa.

As I had written in my previous letters, Satyagraha would not be effective against brutal and fascist State like Portugal in a short time. As a long-range it would definitely be fruitful. But the Indian public cannot be expected to tolerate the brutalities on the Indian Satyagrahis by Portugal for long, knowing that India can kick the Portuguese out of the Indian sub-continent in a few hours. If the Satyagraha was allowed to continue and the Portuguese continued their brutalities, Congress and the Government would have faced a far more explosive situation than was witnessed on August 16 in Bombay, Calcutta and other cities. The people would have fought against the Government for its inaction. The opposition parties, particularly the Communist Party, would take advantage of such a situation for its own ends. In such circumstances either the Congress would have to change its policy of peaceful approach or be thrown out of power in the next election due to be held in 1957.

Communist Countries' Support

Strange as it may seem, the Communist countries have supported, the movement for the freedom of Goa, while Western nations who claim to be the champions of democracy are silent on the subject. Some Communist countries, like China, have offered to help the movement. The Communists are using the Goa question for propaganda purposes in Asian countries against Western countries to show that the claims of these countries as the champions of democracy are false, and they are really imperialists out to exploit Asian countries. America and Britain seem to have now realised that the intransigience of the Portuguese is only helping the Communists and undermining their position in Asian countries. Today India is the most stable country in Asia, where genuine democracy flourishes. Help to Portuguese would mean help to Communists to gain the lost foothold in India. The Western democracies cannot afford to lose India to the Communists. Realising this, it is reported from Delhi, some leading Western countries have assured India that they will bring diplomatic pressure on Lisbon to settle the issue amicably with India. They advised India not to ask directly for the merger of Goa with India, but to save the face of Portugal, ask for the self-determination of the people of Goa. So now the demand is for handing over the reins of government in Goa to the people of Goa. Mr. Nehru has declared that the people of Goa, after freedom from Portuguese yoke, should themselves decide whether they want to merge with India or remain independent. India is confident that the people of Goa would decide to throw their lot with their brothers in India.

Stab In The Back

All opposition parties have condemned the ban on Satyagraha and have described it as a "stab in the back." The Communists and other groups tried and are still trying unsuccessfully to enter Goa to launch Satyagraha. The police arrest them and take them back to Belgaum where they are released. An all-India committee representing major left-wing parties, is being formed to continue Satyagraha. But the Government of India is firm in its stand and would not allow them to continue Satyagraha.

Pakistan Helps Portugal

Every Asian country, except Pakistan, has expressed sympathy for India's demand for the merger of Goa. [illegible]akistan continues to help Portugal by supplying food, fuel, port and air facilities. Pakistani newspapers, (which were extolling virtues of co-operation between the two countries have again started diatribe against Indian leaders, particularly Mr. Nehru. As a result, the good atmosphere that was prevailing since the last 8 months or so is fast vanishing. Referring to Pakistan's and Pakistani newspapers' attitude, Mr. Nehru declared in Loksabha that "it was difficult to have an aggressive and unfriendly approach on the one side and at the same time an almost friendly approach on the other. The two could not fit in." His hint was clear. He further said that the creation of friendly atmosphere was essential for solving the issues between the two countries.

The Government of India has completely sealed the Goa border and tightened the measures to check smuggling. With the ban on Satyagraha, the responsibility of the Government for the liberation of Goa has increased considerably.

States Re-organisation Committee

The report of the States Re-organisation Commission will be out in a fortnight. The Government has decided to implement the unanimous recommendations of the Commission. According to reports current in New Delhi, the report of the Commission will not satisfy anybody. On the contrary some recommendations may cause trouble in certain areas. It is reported that the Commission has decided against the continuance of "C" class States. In all there should not be more than 15 States. Hyderabad State should be dissolved and Marathawada area should go to Bombay State. Telangana, for the present may remain independent, thus frustrating the protagonists of Vishal Andhra. The Commission is stated to have recommended that the bilingual character of the present Bombay State should be maintained as an experimental measure. Thus the Commission has avoided a specific decision on the troublesome question of Bombay City's future. The mejortiy non-Maharashtrian population of Bombay is demanding a separate city-state, while Maharashtrians are clamouring for a greater Maharashtra, comprising the present Marathi areas of Bombay State, Hyderabad State and Madhya Pradesh, with Bombay city as capital. The States of Saurashtra and Cutch together with the [illegible] w[illegible] B[illegible] State, giving M[illegible] slight majority over Gujaratis. The dream of Karnatak people for a separate Karnatak State comprise Karnatak areas of Bombay and Hyderabad States and the whole of Mysore State. The Akalis will be frustrated by the Commission's report as the Commission is reported to have favoured the creation of Maha-Punjab comprising East Punjab, Pepsu and Himachal. Other States may remain as they are. The Commission's report may start trouble particularly in Punjab and Maharashtra. Congress has advised Congressmen to discourage people starting an agitation against the Commission's recommendations.

A "package" acceptance of the Commission's report will absolve the Government of any charges of partiality or favouritism in favour of linguistic region or the other and make it comparatively easier to mobilise public and Congress opinion behind its policy. In such an eventuality there is a fair chance of the recommendations being implemented expeditiously in time for the general election in 1957.

Second Five Year Plan

The recommendation of the A.I.C.C. to enlarge the Second Five Year Plan so as to ensure the achievement of the employment target of 11 million to 12 million jobs, may bring heavier taxation over and above what was recommended by the Taxation Inquiry Commission. It is suggested that the Rs. 800-crore resources gap between available revenues and the proposed Rs. 4300 crores investment outlay will have to be met by additional taxation. This increase in taxation would be better than inflation that would be created by deficit financing, as the second plan envisages most of the expenditure on heavy industries and consumer goods industry has received much less attention.

The over-all resources the public and private sector will have to raise in the second plan period for both developmental and non-developmental expenditure is likely to exceed Rs. 11,000 crores. Out of this Rs. 4300 crores will be for development purposes and Rs. 4500 crores for non-development expenditure and maintenance of the level of services already reached in the public sector. In addition to this another Rs. 2,200 crores will have to be devoted to development expenditure in private sector. The Central and State Governments will have to find Rs. 8800 crores for the public [illegible]. The proposed investment [illegible] 1400 crores in industry is [illegible] follows: Iron and steel Rs. 425 crores, synthetic petrol Rs. 80 crores, heavy machinery

to fabricate plants for steel, electrical equipment and other producer and consumer goods Rs. 240 crores, cement and chemicals Rs. 100 crores, mineral Rs. 75 crores, aluminium Rs. 30 crores, fertilisers Rs. 100 crores, factory consumer goods Rs. 100 crores, and household and small industries Rs. 200 crores.

The proposed increase in production on the 1955-56 basis will be as follows: Electricity 71 per cent, coal 62 per cent, cement 108 per cent, steel 285 per cent, iron ore 225 per cent, aluminium 700 per cent, nitrogen fertilisers 300 per cent, superphosphates 100 per cent, khadi and handloom cloth 10 per cent, food grains 50 per cent, milk, ghee, eggs, fish, vegetables etc. 15 per cent, cotton 50 per cent.

N.E.S. and Community projects will be extended by 367 per cent, railway mileage 9 per cent, national highways 40 per cent, State roads 75 per cent.

Vinoba Bhave's Birthday

The country celebrated the 60th birth anniversary of Acharya Vinoba Bhave with Bhoodan and constructive work. In Delhi the President, Dr. Rajendra Prasad, inaugurated Sarvodaya conference at Rajghat to celebrate the anniversary. Speaking on the occasion, Dr. Prasad said, Acharya Bhave was implementing Gandhiji's concept of trusteeship. He had recently met Shree Bhave in Orissa. The latter told him that his movement had reached a stage when he did not ask the people for Bhoodan, but for "Gramdan" (donation of the whole village.) The people of the villages he visited were urged to redistribute the land themselves. The experiment had already succeeded in 400 villages.

The President said that it was a great achievement of Acharya Bhave to collect 35 lak acres of land, but the significance of the movement was not limited to the collection and distribution of land. It sought to replace distrust and violence among men by love and understanding. He appealed to the people to help Acharya Bhave fulfil his mission of redistribution of land by 1957 so that he could undertake bigger tasks later.

With an impressive rise in production and considerable progress in expenditure on public projects, facilitated by proper fiscal and credit policies, Indian economy has acquired greater strength during 1954-55, according to the annual report of the Reserve Bank of India.

Highlights of observations made in the report on the State of economy during 1954-55 were:

1. The augury for stepping up the tempo of development in the second plan period appeared to be definitely good.

2. The maintenance of agricultural production near the all-time record achieved in the previous year and further substantial growth in industrial output were perhaps the most encouraging features of the Indian economy during 1954-55.

3. Decline in commodity prices during the year was largely a corrective to the earlier high levels and provided a base for more rapid economic development.

4. Increased spending by deficit financing to the tune of Rs. 183 crores did not lead to a re-emergence of inflation, as it was matched by a higher level of production.

5. Steps were taken to revitalise rural credit through the State and co-operative banks.

The Umgeni Crematorium Society

Special General Meeting

The following requisition dated 16th September 1955 has been received by the Secretaries of the Umgeni Crematorium Society:

Dear Sir,—We the undersigned members of the Umgeni Crematorium Society hereby send you requisition to call a special general meeting of the above Society as same has not been called for the past few years. Therefore kindly convene a Special General Meeting to conduct the undermentioned business.

1. Appointment of Trustees.
2. Election of Officers.
3. Finance.
4. General.

The requisition is signed, among others, by the following: D P. Desai, T. Manjee, V. N. Naik, N. S. Devshi, Dr. K. Makan Mistry, Govan Mani, M. K. Lodhia, G C. Kapitan, Ramchand Hassaram, M. N. Bhoola, J. T. Bhoola, C. N. Rana.

In terms of the above requisition a Special General Meeting of the Umgeni Crematorium Society will be held at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban, on Sunday, 23rd October 1955, at 2.30 p.m. for the following purpose:—

(1) Appointment of Trustees.
(2) Election of office-bearers.
(3) Finance.
(4) General.

N. P. Hargovan,
Jt. Hon. Secretary,
Umgeni Crematorium Society.

SEED CATALOGUE

Distin's 1955-56 illustrated descriptive Seed Catalogue. If not in your possession already please write for free copy to **Distin's Seeds, Box 2060, Johannesburg.**

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. 'Phone 33-1654.

BOOKS FOR SALE

Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi 15/-
Bapoo's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar 2/6
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg 2/6
A Nation Builder At Work By Pyarelal 1/6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashruwala 2/3
Why Prohibition —By Kumarappa 1/-

Obtainable from:
'INDIAN OPINION,'
P/Bag, Durban, Natal.

FOR SALE

New Season Jugo Beans	@	65/-	per	200 lbs. nett
Weavily do (Last year)	do	50/-		do
New Season Kaffir Beans (Cow Peas)	do	56/-		do
New Season Kaffir Corn. (No 90 days)	do	65/-		do
New Season China Peas. (Moong)	do	75/-		do
do Loose	per lb.	5d.		

F.O.R. Warmbaths. Cash With Order
Phone 1. Tel. Add. "Bham"
BHAM BROTHERS & CO.,
GENERAL MERCHANTS
P.O. Box 70, WARMBATHS, TRANSVAAL.

Latest Film Sets And Loose Film Instrumentals Available

			s.	d.
Lanka-Dahan	5	Records	38	9
Nag-Panchmi	3	"	23	3
Arpaar	4	"	31	0
Taxi Driver	4	"	31	0
Babul	5	"	38	9
Diwana	1	"	7	9
C. H. Athma	1	"	7	9
Dost Instrumentals	1	"	7	9
Boot Polish	4	"	31	0
Jaal "	1	"	7	9
Daag "	1	"	7	9
Mangalfera Talio ane tale Song			7	9

Include 2/6 Postage and Packing charges extra.

Obtainable from:
BHARAT MUSIC SALOON
AND BOOKSELLERS
(Corner Grey & Lorne Streets)
286 Grey Street,
Phone: 26070.
DURBAN.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M K Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable From :

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful *and* safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home . . . use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

BOOKS FOR SALE

UPANISHADS FOR THE LAY READER —C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G A. Natesan	7	6
INTERNATIONAL SHORT STORIES —The best from 23 countries	17	6

Obtainable from:

INDIAN OPINION,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Public Finance and Our Poverty Gandhiji	3	0
Hindu Dharma—Gandhiji	8	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from :

C/O INDIAN OPINION,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
STORY OF THE BIBLE —S. K. George	6	0
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY —Rene Fulop-Miller	1	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	£1 10s. 6d.	Annually
" " "	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	£1 15s.	Annually
" " "	17s. 6d.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland		6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
REBUILDING OUR VILLAGFS—M. K. Gandhi	3	

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P.Bag, Durban, Natal.

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'
P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

FOR ...
RUBBER STAMPS
AND
PRINTING
CONTACT ...
STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.
TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"
ESTABLISHED 1927.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

DELHI DIARY
By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"......In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE
By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate......It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an Introductory essay by Mahadev Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૫૩ મું—અંક ૩૮

તા. ૩૦ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૫.

છુટક નકલ પેની ૬.

દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

પ્રાર્થનાથી વૃષ્ટિ થાય ખરી?

(શ્રી. કેદારનાથજીની પ્રવચનોમાંથી)

પૂ. શ્રી કેદારનાથજીને પ્રશ્ન પુછવામાં આવ્યો કે હાલ વરસાદ પડતો નથી તો શું બધાઓ મળી પ્રાર્થના કરવાથી વૃષ્ટિ થાય ખરી? તેના જવાબમાં તેમણે જણાવ્યું કે:

બધાં કાર્યો વિશ્વશકિતથી ચાલે છે. પ્રાણીમાત્રમાં પણ તે શકિત છે. મનુષ્યને શકિત મળી છે, તેની સહાયથી તે મોટી ઇમારતો બાંધે છે. ઇશ્વર કંઇ તે બાંધવા આવતો નથી. આ શકિત બિલકુલ સ્વતંત્ર નથી તેમ જ બિલકુલ પરતંત્ર પણ નથી. આપણામાં જે વિશેષ આવી છે તે સંકલ્પની શકિત છે. માનસિક સાધન તે સંકલ્પનું સાધન છે. હવા બધે છે પણ કોઇના ફેફસામાં વધુ જાય છે, જયારે કોઈનામાં ઓછી જાય છે. જે દીર્ઘ શ્વાસ લે છે તેના ફેફસામાં વધુ હવા જાય છે. હવા તે આપણા હાથની વાત નથી પણ તે ઓછી લેવી કે વધારે લેવી તે આપણા હાથની વાત છે. સંકલ્પ એટલે ઇચ્છાનું સતત અનુસંધાન. જેમ કે કોઈનો પૈસા કમાવાનો સંકલ્પ હશે તો તે જયાં જશે ત્યાં તે ચાલુ જ રાખશે. પીચકારીનો ગુણ પ્રવાહીને અંદર ખેંચવાનો છે તેવી જ રીતે સંકલ્પમાં ખેંચવાની શકિત છે. બધા મળીને સંકલ્પની શકિતને કામે લગાવે તો કાર્ય થઇ શકે છે, પણ તેટલી જબરજસ્ત ઇચ્છા શકિત અને કળા આપણામાં હોવી જોઇએ. મંત્રવિદ્યા આમાંથી જ નીપજી છે. આજકાલ તો ઘણા ઢોંગી નીકળી પડયા છે, એટલે મંત્રો પરથી લોકોનો વિશ્વાસ ઉઠી ગયો છે. પરંતુ ખોટું સોનું બનાવનાર નીકળ્યા છે તેનું કારણ જગતમાં સાચું સોનું છે માટે.

રાતના સૂતી વખતે વહેલા ઉઠવાનો સંકલ્પ કરી સુઇએ તો ધારેલા સમયે જગાય છે. તે સમયે કોણ જગાડે છે? આપણે સુતા હોઇએ છીએ પણ આપણો સંકલ્પ જાગ્રત હોય છે. જેમ ઘડિયાળનું એલાર્મ મૂકયું હોય અને મુકરર સમયે તે વાગે છે તે રીતે શરીર શુધ્ધ હોય તો સંકલ્પ મુજબ ધારેલા સમયે જગાય છે, પણ જો ઘડિયાળની કમાન કટાઇ ગઇ હોય તો એલાર્મ મૂકવા છતાં તે વાગતું નથી, તેમ, અશુદ્ધ શરીરવાળાનો સંકલ્પ કામ કરતો નથી. દારૂ પીને સુતા હોઇએ તો સંકલ્પ મુજબ જગાશે નહિ.

સંકલ્પશકિતથી જો કે વૃષ્ટિ આણી શકાય છે, છતાં પણ પાણીમાંથી વાદળ બનતાં જે સમય લાગે છે તે તો ઓછો થઇ શકે તેમ નથી. કુદરતના નિયમોનું ઉલ્લંઘન થાય તેમ નથી. આથી જ જેટલી શકિત આપણા વિરોધીની હોય તેટલીજ શકિત આપણી પણ હોવી જોઇએ. તરસ લાગે ત્યારે કુવો ખોદવા બેસીએ તો ગમે તેટલા જોરથી ખોદતા હોઇએ તો પણ તરત પાણી નહિ મળે. માટે જ હરહંમેશ શુભ સંકલ્પ કરવો જોઇએ અને તેને અનુરૂપ જીવન હોવું જોઇએ. દરરોજ શુદ્ધ રીતે જીવન જીવવું જોઇએ. સૌનાં કલ્યાણનું ચીંતન હમેશ કરવું જોઈએ. પ્રાર્થના રોજ હોવી જોઈએ. દુઃખ થાય ત્યારે પથ્ય પાળીએ તો શો ફાયદો? હંમેશ પથ્ય પાળતા હોઇએ તો બીમારી જ ન આવે. તરસ લાગે ત્યારે કુવો ખોદવા બેસીએ 'તે યોગ્ય નથી.

વિશ્વશકિત પર આપણું ચલણ અમુક મર્યાદામાં જ છે.

બીજો પ્રશ્ન એ પુછવામાં આવ્યો કે યજ્ઞથી વરસાદ નિર્માણ થાય છે એ વાત ખરી છે?

જવાબ: ગીતાજીમાં કહ્યું છે કે યજ્ઞ કરવાથી પર્જન્ય (વરસાદ) આવે છે. પણ યજ્ઞ શબ્દનો અર્થ જમાના પ્રમાણે બદલાય છે. એક જમાનામાં એવો અર્થ હતો કે અગ્નિમાં આહુતિ આપવી તેનું નામ યજ્ઞ, પણ ગીતામાં જપયજ્ઞ, પ્રાણયજ્ઞ, સ્વધર્મયુકત કર્મ તેને યજ્ઞ કહ્યો છે એટલે કે બીજાને માટે કંઈ સમર્પણ કરવાની વૃત્તિ તે યજ્ઞ. આ વૃત્તિને લીધે તો સમાજ ચાલે છે. યજ્ઞ એટલે કેવળ પોતાની પ્રાપ્તિને માટે કરેલું કામ નહિ. હું ખાઉં તેમાં ધર્મ નથી. હું બીમાર હોઉં અને દવા લઉં તેમાં ધર્મ નથી; પરંતુ બીજા ભુખ્યાને જમાડું, અગર બીમારને દવા આપું તેમાં ધર્મ છે. આપણી જે કંઇ વિશિષ્ટતા છે તે બધાંને માટે છે. જો તે આપણી જ છે એવી વૃત્તિ રાખીએ તો તે પશુવૃત્તિ છે. યજ્ઞ એટલે એક બીજાને માટે સંતોષપુર્વક સહન કરવું તે સંબંધ કયાં સુધી ટકે છે? અને કયાર તુટે છે? બધાને માટે કરેલાં કર્મો યજ્ઞરૂપ છે. મેં જે કાર્ય કર્યાં તે બધાં પરમાત્માને સમર્પણ કરવાં જોઇએ. સમાજને સમર્પણ કરવા જોઇએ.

★

આપણે પ્રગતિ કરવા ઇચ્છતા હોઇએ તો આપણે ઈતિહાસનું પુનરાવર્તન ન કરીએ પરંતુ નવો ઇતિહાસ રચીએ. આપણા પૂર્વજોએ આપેલા વારસામાં આપણે ઉમેરો કરવો જોઇએ.

—o—

મારો વિશ્વાસ છે કે જે વસ્તુ આજે કાલ્પનિક લાગે છે તે આવતી કાલે વ્યવહારિક ગણાશે. ઇતિહાસ તેના દાખલાઓથી ભરપુર છે.....એ શું કરૂણા જનક નથી કે જે વસ્તુઓ આત્મીય અને અવિનાશી છે તેને આપણા આજના યુવાનો કાલ્પનિક ગણે છે અને જે અલ્પજીવી અને જેના શવદત છે તેજ તેઓને વ્યવહારિક લાગે છે?

—ગાંધીજી.

—o—

"જો તમારે કોઇ વખતે એક બીજાના દુશ્મન હોય એવી બે વ્યકિતઓ સાથે એક બીજા અંગે વાત કરવાનો પ્રસંગ આવે, તો એવી રીતે વાત કરજો કે, જો તે બંને જણ પાછા મિત્ર બની જાય તો તમારે લજ્જિત થવું ન પડે."

—શેખ સાદી.

★

K. M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

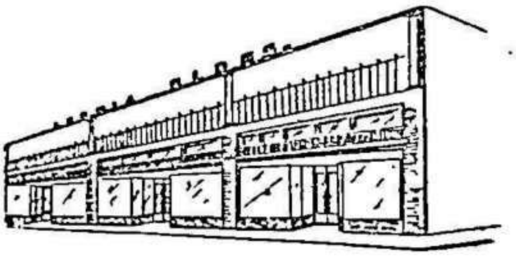

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાપણું કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીટી બકલસ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઇની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સધર્ન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

Telephone: 20951

177 Grey Street DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન: ૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ ડરબન.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાઇટર: જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૩૦ સપટેમ્બર, ૧૯૫૫.

મી. સ્ટ્રાયડમ માટે બોધપાઠ

ઇન્સ્ટીટયુટ ઓફ નેન-યુરોપીયન એફેર્સના એડમીનીસ્ટ્રેટરોની અમટાલી (સધર્ન રોડેસીયા)માં મળેલી વાર્ષીક પરિષદમાં કરેલાં ભાષણમાં સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનના વડા પ્રધાન લોર્ડ માલવરને દર્શાવેલા વિચારો સાથે અમારી ખાત્રી છે કે સઘળા વિચારશીલ લોકો સંમત થશેજ. યુનીયન માં ખાસ કરી નેશનલીસ્ટો પાસેથી સાંભળવાંને આપણે ટેવાયેલા છીએ તેના કરતાં તે તદન જુદા જ હતા. નેશનલીસ્ટોની દ્રષ્ટિથી જોવાને અમે ઘણોયે પ્રયત્ન કરીએ છીએ પરંતુ તેઓ જે માર્ગ લઇ રહ્યા છે એ ખરો છે એમ અમને ઠસતું નથી. તેનું અંતિમ પરિણામ આ સુંદર દેશનો નાશ કરનારૂંજ આવશે.

સરકારની હાલની નીતી લોભ, દ્વેશ અને ભયમાંથી પેદા થઇ છે. ગોરા, કાળા વચ્ચે પ્રેમ જરા પણ વધી જતો નથી. તેઓનાં વિશાળ સંખ્યાબળના કારણે બીન-ગોરાનું વર્ચસ્વ સ્થપાવાનો ભય યુનીયનના વડા પ્રધાન મી. જે. જી. સ્ટ્રાયડમને રંજાડી રહ્યો છે એ તેમના અને તેમના સાથીઓના અનેક ભાષણોપરથી સિદ્ધ થાય છે. યુનીયન સરકાર કરેલી આવેલી છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાની સ્થિતિને અમેરીકા સાથે સરખવી નહિ શકાય. એજ વસ્તુ તેનાથી સેંન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનને વિષે નહિ કહી શકાય. લોર્ડ માલવર્ને સવાલની દરેક બાજુએથી ચર્ચા કરેલી છે અને કબુલ કરેલું છે કે અનુભવે તેમના વિચારોમાં પરિવર્તન કરાવ્યું છે. સ્વર્ગસ્થ જનરલ સ્મટસે પણ જ્યારે એમ કહ્યું કે, "સેગ્રેગેશનના દિવસો હવે વહી ગયા છે," ત્યારે તેમને વિષે પણ એમજ થયું હતું. રાત ભરમાં ફેરફારો થઈ જવા જોઇએ એવી ઉદ્દામ વાદીઓ સિવાય બીજા કોઇ આશા રાખતા નથી. એકંદર બીન-ગોરા "જીવો અને જીવવા દો"ની નીતીની માગણી કરે છે. તેઓ પ્રગતીશીલ નીતી ઇચ્છે છે કે જેમાં પ્રત્યેક વ્યકિતને પોતાની સઘળી શકિતઓ સંપુર્ણપણે ખીલવવાની સમાન તકો મળી શકે. કરોડો લોકોની મૈત્રી અને શુભેચ્છા જીતવામાં લાભ છે કે તેઓ પ્રત્યે તિરસ્કારથી વર્તીને તેઓનો ખોફ વ્હોરી લેવામાં, એ એક સાદો ગણીતનો દાખલો છે. હાલની સરકાર એમ માનતી જણાય છે કે તેનું બળ માનવમૈત્રીમાં નહિ પરંતુ મશીનગનમાં રહેલું છે. નેશનલીસ્ટો એ પોતાની બુદ્ધિનું ગુમાન છોડી દઈ તેમના નજીકનાજ પડોશી લોર્ડ માલવર્નના અનુભવ પરથી બોધપાઠ લેવો ઘટે છે.

મહાત્મા ગાંધીજીની જયન્તિ

રવીવાર અકટોબર તા. ૨જીના અને હીંદુ તીથી મુજબ અકટોબર તા. ૧૨મીના આખી હીંદી આલમ અને પૂ. ગાંધીજીના સિદ્ધાંતોના પશ્ચિમના પ્રશંસકો પૂ. ગાંધીજીના જન્મદિવસે તેમને વંદન કરશે. પૂ. ગાંધીજી સત્ય અને અહીંસાના દુત હતા. એ બન્નેની આજે દુનીયામાં અછત છે જેને કારણેજ માનવ જાતીના ઉપર દુઃખો આવી પડેલાં જોવામાં આવે છે. પૂ. ગાંધીજી કર્મયોગી હતા. જેનો પોતે ઉપદેશ દેતા તે પ્રથમ પોતે જાતે પોતાના જીવનમાં અમલમાં મુકતા હતા. આજની દુનીયા એથી ઉલટી દિશાએ જઈ રહી છે. મહાત્મા ગાંધીજી આઝાદીની મહાન લડત લડયા. એ કેવળ રાજકીય આઝાદીને ખાતર નહિ. આત્માની આઝાદી જીતવાનું તેઓ સ્વપ્ન સેવતા હતા. તેઓ રાજકારણમાંથી ધર્મને જુદો પાડવામાં માનતા નહોતા તેમણે રાજકારણને ધર્મનું સ્વરૂપ આપી તેને પવિત્ર બનાવ્યું. જે મહાન અને ઉચ્ચ આદર્શોને માટે તેઓ જીવ્યા હતા અને આત્મબલિદાન આપ્યું હતું તેની કેવળ મુખની પ્રશંસાથી તેમનો આત્મા રીઝશે નહિ. આપણે એટલીજ પ્રાર્થના કરીએ કે આપણા રોજીંદાં જીવનમાં તેમજ આ દેશમાં આપણી આઝાદીની લડત ચલાવવામાં તેમનું જીવન આપણને સદા પ્રોત્સાહન આપનારૂં થઇ પડે.

Mahatma Gandhi

મહાત્મા ગાંધીજી

વિવિધ ખબરો

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલ

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલ કમીટી જેનો વાર્ષીક હેવાલ ટુંક મુદતપર મળેલી તેની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગમાં રજુ થયો હતો તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ઓગસ્ટમાં પુરાં થએલાં વર્ષ દરમીયાન ૪૩૦૦૦ લોકોએ લાયબ્રેરીમાં હાજરી આપી હતી.

તેમાં અંગ્રેજી અને બીજી દેશી ભાષાઓમાં ૬૦૦૦ ઉપર પુસ્તકો છે. અને ૯૩ દૈનિક, સપ્તાહિક, માસિક અને સામયિક અખબારો ટેબલપર મુકવામાં આવેલા હોય છે. પારસી રૂસ્તમજી હોલનો વર્ષ દરમીયાન ૨૪ પ્રસંગોએ મફત ઉપયોગ થયો હતો. લાયબ્રેરી અઠવાડીયાના સાતે દિવસ અને રજાના દિવસોએ પણ ખુલ્લી રાખવામાં આવે છે અને હોલ તેમજ લાયબ્રેરીના ઉપયોગને માટે કશી ફી લેવામાં આવતી નથી. લાયબ્રેરીના બે મદદનીશો છે, જેઓ તેનો ઉપયોગ કરનારાઓની સેવામાં હાજર હોય છે. લાયબ્રેરી અને હોલ કમીટીના માનદ સેક્રેટરી મી. એન. જે. રાંદેરીયા છે. અને હોલ તેમજ લાયબ્રેરીનો સઘળો ખર્ચ ખાઇ જરબાઇ રૂસ્તમજી ટ્રસ્ટ તરફથી પુરો પાડવામાં આવે છે.

પ્રેસીડન્ટ આઇઝનહાવરને હાર્ટએટેક

અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ આઇઝનહાવર, જેની ૬૫ વર્ષની વય થઇ છે, તેમને શનીવાર તા. ૨૫મીના હાર્ટએટેક થઇ આવવાથી ઓક્સીજનમાં રાખવામાં આવ્યા હતા. તેમની સ્થિતિ સુધારાપર છે.

હીંદના મોટા ઉદ્યોગપતિની ધરપકડ

શેઠ રામકૃષ્ણ દાલમીયા, જેઓ હીંદના એક મોટામાં મોટા ઉદ્યોગ પતિ છે, તેમને ભારત ઇનસ્યોરન્સ કંપનીમાંથી બે કરોડ રૂપિઆ ઉચાપત કરવાના આરોપ માટે પકડવામાં આવ્યાના દિલ્હીથી ખબર આવ્યા છે. તેમની ૬૨ વર્ષની વય છે. તેમને દિલ્હીના ડીસ્ટ્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ ઉભા કરવામાં આવ્યા હતા. તેમનો કેસ ચૌદ દિવસ મુલતવી રહ્યો છે અને તેમને ડીસ્ટ્રીકટ જેલમાં રાખવામાં આવ્યા છે. જામીનપર છોડવાની તેમની અરજી નામંજુર થઇ છે. ભારત ઇનસ્યોરન્સ કંપની, જેના કારભારની નાણા ખાતાના પ્રધાનના ડેપ્યુટી સેક્રેટરી શ્રી. બી કે. કોલ તપાસ ચલાવી રહ્યા છે, તેના શેઠ દાલમીયા પ્રમુખ અને પ્રીન્સીપલ ઓફીસર હતા.

ભારત સ્પોર્ટસ કલબ (લીવીંગસ્ટન)

લીવીંગસ્ટન (નોર્ધર્ન રોડેસીયા)ની ભારત સ્પોર્ટસ કલબની વાર્ષીક સભા ટુંક મુદતપર કોરોનેશન ઇન્ડિયન સ્કૂલમાં ખુશાલભાઇ એમ. પટેલના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. ગત

(અનુસંધાન પાનાનું ૩૭૬)

હિંદીઓ—આઝાદી કે ગુલામી?

(મી. સી. ડબલ્યુ. એમ. ગેલના અંગ્રેજી લેખપરથી)

કેટલાક લોકો હજુ પણ એમ માને છે કે ગ્રૂપ એરીયાઝ એકટનો અમલ બીન-ગોરા તરફ ન્યાય અને અદલ ઇન્સાફથી કરવામાં આવશે. પરંતુ કલાર્કસડોર્પમાં હમણાંજ બની ગયેલા બનાવો એ માન્યતાને ડગાવી દેનારી છે.

ટ્રાંસવાલ અને નાટાલની અન્ય કાઉન્સીલોની જેમ ત્યાંની ટાઉન કાઉન્સીલે પોતાની ૬૦૦ની આખી હીંદી વસતીને શહેરની બહાર કેટલાક માઇલ દુર કાઢવાની ગ્રૂપ એરીયાઝ બોર્ડ સમક્ષ દરખાસ્તો રજુ કરેલી છે.

હીંદીઓની વતી સમજાવવામાં આવ્યું છે કે તેઓને પોતાના ગુજરાન માટે ૫૫ વેપારના લાયસેન્સોપર આધાર રાખવો પડે છે. અને કાઉન્સીલની દરખાસ્ત આર્થીક આત્મઘાત કરાવનારી છે. હીંદીઓ એ શહેરમાં પ્રથમ ૧૮૮૮માં ટ્રાંસવાલની સરકારની મદદથી આવ્યા હતા. અને ત્યારથી તેઓ શાંતીથી વેપાર કરતા આવેલા છે. તેઓની દલીલ એ છે કે કાઉન્સીલની દરખાસ્ત જાણી કરીને તેઓને પાયમાલ કરનારી છે અને તેની પાછળનો એક હેતુ તેઓની કીમતી મીલ્કતો અને તેઓની ઘરાકી છીનવી લેવાનો છે.

તેઓના ધારાશાસ્ત્રીએ જણાવ્યું કે હીંદીઓ માટે સુચવાયેલો લત્તો વેપારી લત્તામાં હોવાના કરતાં વધારે ઓદ્યોગીક લત્તામાં આવેલો છે, અને તેમણે કહ્યું કે, મને શંકા છે કે હીંદી વેપારીઓને ફરજીયાત હીંદી મજુરો બનાવી દેવાનો તો પ્રયત્ન નથી થઇ રહ્યો?

ટાઉન કાઉન્સીલના ધારાશાસ્ત્રીએ એ આરોપ લગભગ કબુલ કર્યો હતો. તેમણે કહ્યું હતું કે, હીંદીઓ અને તેમના સંતાનોએ વેપારને બદલે કંઇક બીજો ધંધો શોધવો પડશે અને જેટલો વહેલો શોધે તેટલું વધારે સારૂં. "હીંદી મજુર બનીને પોતાના હાથ શા સારૂ ન ખરડે?" તેઓને પાંચ માઇલ દુર કાઢવાની વિરૂદ્ધમાં બહુ કહેવાની તેમને જરૂર નહિ જણાઇ, "કારણ દસ વર્ષમાં જ્યારે શહેરનો વિસ્તાર વધી જશે ત્યારે એ અંતર કશા હિસાબનું નહિ રહે." વધારે સમજુ લોકોને એ વિચાર આવ્યા વિના નહિ રહે કે, દસ વર્ષ બાદ જો આજના જેવીજ સ્થિતિ ઉભી થવાની હોય તો હાલની દરખાસ્ત કેટલી ભુલ ભરેલી અને નિંદ્ય ગણાય!

વધારે છુપો હેતુ

પરંતુ રહેઠાણના લત્તા ઇલાયદા કરવાના કરતાં આની પાછળ બીજો વધારે છુપો હેતુ રહેલો છે એ સ્પષ્ટ છે. દેશનો વેપાર હીંદીઓના હાથમાં તેઓના હિસ્સા કરતાં વધારે છે એવી બહોળી માન્યતા વર્તી રહી છે. હકીકતમાં એ ખરૂં નથી. તેઓ યુરોપીયનોના સાતમાં ભાગના વેપારના લાયસેન્સો ધરાવે છે. એટલે કે, યુરોપીયન વસતીના પ્રમાણમાં જેટલી હીંદી વસતી છે તેટલું પ્રમાણ થયું પરંતુ ટ્રાંસવાલના ૪૯૦૦૦ હીંદીઓ અને કેપના ૧૭૦૦૦ હીંદીઓ વેપાર અર્થે આ પ્રાંતોમાં આવેલા વધારે સારી સ્થિતિ ધરાવતા કુટુમ્બોના છે. તેઓની ઓલાદો વેપારમાં પડેલી છે કારણ આર્થીક વર્ણભેદને લીધે તેઓને બીજી કશી તકો મળી શકતી નથી. ટ્રાંસવાલ અને કેપના લગભગ અરધા હીંદીઓ દુકાનદાર કુટુમ્બોના છે. જ્યારે નાટાલમાં દસમા ભાગના હીંદીઓ દુકાનદાર કુટુમ્બોના છે.

હીંદીઓ વેપારનો હેતી હક લઇને આવેલા છે એવો તેઓ દાવો કરતા નથી. મોટા ભાગના હીંદીઓ આ દેશમાં શું, કે હીંદમાં શું એક યા બીજી જાતની મજુરીઓ કરીને પોતાના હાથ ખરડેજ છે. પરંતુ જેઓ મધ્યમ વર્ગમાં સ્થાપિત થઇ ગયા છે તેઓ ફરી પાછા ફરજીયાત મજુર બનવાનું પસંદ નજ કરે. તેમ તેની સ્થિતિના યુરોપીયનો કે આફ્રિકનો પણ પોતાને વિષે તેવું પસંદ ન કરે.

યુરોપીયનો જેઓ આ વલણને તિરસ્કારે છે, તેઓને જરૂર એ વિચાર આવવો જોઇએ કે તેઓને અને તેઓના સંતાનોને જો આવી સ્થિતિમાં મુકાવું પડે અને આર્થીક વિકાસની સઘળી તકોથી તેઓને વર્જીત રાખવામાં આવે તો તેઓને કેવું લાગે?

ગંભીર અને નજીક આવી લાગેલું

આ જોખમ ગંભીર અને નજીક આવી પડેલું છે. આ બેવકુફી અથવા અમાનુષિતા એકલી કલાર્કસડોર્પ ટાઉન કાઉન્સીલને વિષેજ નથી. ગ્રૂપ એરીયાઝ એકટના અમલને માટે માર્ગ કરનાર સરકારી કમીટીએ, હીંદીઓને સ્વેચ્છાએ સ્વદેશ ચાલ્યા જવાની અને જો તે ન બની શકે તો ફરજીયાત તેઓને ઇલાયદા કાઢવાની અને તેઓનો બહિષ્કાર કરી તેઓને ચાલ્યા જવું પડે તેવી સ્થિતિ ઉભી કરવાની સેવવામાં આવી રહેલી ઉંડી આશાનું સુચન કર્યું હતું પરંતુ હીંદી દુકાનદારો આકાંક્ષ શસ્તો રજુ કરે છે અને તેથી પ્રજાજનો બહિષ્કારની અનેક વખત થઇ ચુકેલી હાકલને દાદ દેતા નથી. એટલે ગ્રૂપ એરીયાઝ એકટ અમલમાં મુકાયો ત્યારે સઘળી સુવિચારી મ્યુનીસીપાલીટીઓને હીંદીઓના લત્તાઓના સંબંધમાં કેવી દરખાસ્તો કરવી એ કહેવામાં આવ્યું, જ્યારે નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની સભાઓએ સઘળા હીંદીઓને જળોની જેમ એક બીજાને ચુસી ખાવા એક મોટા વાડામાં ગોંધવાની માગણી કરનારા ઠરાવો પસાર કર્યા.

બનાવી કાઢેલી વાત નથી

આ અંદરખાનાની સરકારી નીતીની વાત તેની સામેના ઝેરથી બનાવી કાઢેલી નથી. હાલ કલાર્કસડોર્પનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવી રહ્યા છે એજ ધારાશાસ્ત્રી તા. ૬ નવેમ્બર ૧૯૫૪ના વ્હાઇટ રીવર મ્યુનીસીપાલીટીની પોતાના હીંદીઓને શહેરની બહાર વગડામાં કાઢવાની દરખાસ્તોની રજુઆત કરવા બોર્ડની એક કમીટી સમક્ષ હાજર થયા હતા. હીંદીઓને શહેરમાં પડી રહેવા દેવાની તેની વિરૂદ્ધની દરખાસ્તને બોર્ડ બીલકુલ ધ્યાન સરખું પણ દેવા સામે તેમણે સખતમાં સખત વિરોધ કર્યો હતો. તેમણે કહ્યું કે, હીંદીઓને શહેરમાં રાખવા કે બહાર કાઢવા એ એક સિદ્ધાંતનો સવાલ છે. આ બાબતમાં હીંદીઓ, આફ્રિકનો કે કલર્ડોને હાડમારીઓ વેઠવી પડે તેની બોર્ડે ચીંતા કરવાની નથી. પ્રત્યેક કેસના ગુણદોષ સાથે એ બાબતને કશો સંબંધ નથી. "કાઉન્સીલ તરફથી અહિ મુકવામાં આવેલી દરખાસ્તોના જેવી દરખાસ્તો મુકવાનું સરકાર તરફથી મ્યુનીસીપાલીટીઓને ઉત્તેજન મળ્યા પછી બોર્ડને એ સિદ્ધાંતના કરતાં તદ્દન ઉલટીજ દરખાસ્તને ગંભીર પણે ધ્યાન આપતાં જોઇને ખરેખર અત્યંત આશ્ચર્ય થાય છે. ...એક અથવા તો બીજી દરખાસ્ત બીલકુલ નીયમ વિરૂદ્ધ છે. તેમ છતાં કેમ જાણે સિદ્ધાંતનો સવાલ હોયજ નહિ અને સ્થાનિક અગત્યની જ હોય એ રીતે બન્ને દરખાસ્તોને સાંભળવામાં આવી રહી છે...બીજા પ્રત્યેક શહેરમાં કાઉન્સીલને એવું માની લેવા દેવામાં આવ્યું છે કે હીંદીઓને સ્થાપિત ટાઉનશીપોની બહાર કોઇક જગ્યાએ કાઢવામાં આવશે, પછી એ જગ્યા ભલે વેરાન હોય કે ન હોય. શું એ પાળવામાં આવેલી છાપને બોર્ડ તદ્દન પાયા વિનાની ગણે છે?"

નિષ્પક્ષપાતપણાનો ઢોંગ

બેશક લાગતી વળગતી ઘણી ખરી મ્યુનીસીપાલીટીઓને તેમણે પોતેજ સલાહ આપેલી હોઇ ધારાશાસ્ત્રીને સારી રીતે ખબર હતી કે એ છાપ પાયા વગરની બીલકુલ હતીજ નહિ. જે જાતની દરખાસ્ત કલાર્કસડોર્પ અને વ્હાઇટ રીવરમાં મુકવામાં આવી રહી છે એવી દરખાસ્તો મુકવાનું સરકારી ઉત્તેજન આપવામાં આવેલું જ છે...બલકે કેટલાક દાખલાઓમાં અમુક કાઉન્સીલો જે એવી દરખાસ્તો મુકતાં ખંચકાતી હતી તેનાપર તેવી દરખાસ્તો મુકવાનું ઘણુંજ દબાણ લાવવામાં આવેલું છે. સ્ટ્રેટનબર્ગે તે જાહેર રીતે કબુલ પણ કરેલું છે. પરંતુ કાયદાથી બોર્ડ ઓછામાં ઓછું દેખાવને ખાતર પણ સઘળા પક્ષોને નિષ્પક્ષપાતપણે સાંભળવા બંધાએલી છે. અને તેથી તેણે ઉવરે જોયું કે સરકારે ઉત્તેજન આપેલું તે કરતાં જુદી દરખાસ્તોને નીયમ બહાર ગણી કાઢવામાં પોતે ન્યાયી અને અદલ ઇન્સાફી થવાનો પ્રયત્ન કરે છે એવો ડોળ પણ તેનાથી થઇ શકશે નહિ. (જો કે આ અડચણ કંઇક અંશે દુર કરવાને ગયે વર્ષે પસાર કરવામાં આવેલા ગ્રૂપ એરીયાઝ એકટ ફરધર એમેન્ડમેન્ટ એકટથી હવે એ સત્તા પુરી પાડવામાં આવેલી છે.)

કોર્ટ મારફત પગલાની ધમકી

મ્યુનીસીપાલીટીઓ જ્યાં પોતાના હીંદી વસ્તીઓને સદંતર બહાર ફેંકી દેવા કરતાં જરાયે ઓછી કડક દરખાસ્તો મુકતી હોય ત્યાં ખુદ સરકારની પોતાની રેફરન્સ એન્ડ પ્લેનીંગ કમીટી તરફથી મુકવામાં આવેલી દરખાસ્તોએ પુરવાર કરી આપેલું છે કે સરકારની નીતી હતી તેવીને તેવીજ છે. કલાર્કસડોર્પ તેમજ સ્ટ્રેટનબર્ગમાં રહેઠાણોનું ઇલાયદાપણું સાધવાની મુકવામાં આવેલી વધારે ડહાપણ ભરેલી અને ખુલ્લી રીતે ઓછી અન્યાયી દેખાતી દરખાસ્તોને નવો કાયદો પસાર થયો તે પહેલાં જ સાંભળ્યા વિના રદ બાતલ કરી નાખી હતી. પરંતુ કોર્ટ મારફતે પગલાં લેવાની તેને ધમકી અપાઇ હતી. એટલે, "બની શકે ત્યાં સુધી સઘળા હીંદીઓને શહેરની મધ્યમાંથી બહાર કાઢવાનાજ છે એવી સુચના સાથે ગ્રૂપ એરીયાઝ એકટની નકલ નાના શહેરોમાં ફેરવાઇ રહેલી હોય એવું જણાય છે." એવું કલાર્કસડોર્પના હીંદીઓના ધારાશાસ્ત્રીનું કહેવું બીલકુલ વાજબીજ છે. મી. ઓઝવોલ્ડ પીરાએ તો વળી વધારે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કહી દીધું હતું કે, બોર્ડે આ સઘળી જુદી જુદી દરખાસ્તોને ગંભીરપણે ધ્યાન દઇ રહી હોય એવો ખોટો ડોળ કરવાની શું જરૂર છે, જ્યારે હકીકતમાં તો "તેમાંની એકજ સ્વિકારી શકાય એવી છે, કારણ ડો. ડોંગીસ અને બોર્ડના પ્રમુખ વચ્ચે કયાંક ઉંડે હટાઇ રહેલી ખાનગી નીતીને માફક આવે તેવી એજ એક છે."

જો તે ખરા હોય, અને સઘળા પુરાવાઓપરથી જણાય છે કે ખરા છે, તો સરકાર તરફથી નીમાયેલી ગ્રૂપ એરીયાઝ બોર્ડની કમીટીઓ

સમક્ષ હાલ જે જાહેર સુનવણીઓ થઇ રહી છે તે "ન્યાય અને અદલ ઇન્સાફ"નો કેવળ ડોળ કરવાને ખાતર જ થઇ રહી છે. અને અગાઉથીજ ચોકકસ થઇ ગયેલી નીતી તેના ઓઠાં હેઠળ હવે સવેગે પાર પાડવા માં આવી રહી છે. બોર્ડની છેવટ ની ભલામણો પ્રધાનને ખાનગીમાં આપવામાં આવશે અને પ્રધાનના ચુકાદા સામે કોર્ટને અપીલ કરી શકાશે નહિ. પરંતુ આજ સુધીમાં થઇ ચુકેલી જાહેર સુનવણીઓપરથી સારી રીતે સમજી શકાયું છે કે, રહેઠાણોના ઇલાયદાપણાના જાહેર થઇ ચુકેલા ધ્યેયે, સરકારી પ્રોત્સાહનથી મ્યુનીસીપાલીટીઓ તરફથી સુચવાયેલી છે એ કરતાં ઓછી અન્યાયી અને ગેરવાજબી દરખાસ્તોથી પહોંચી નહિ શકાય. સરકારી દરખાસ્તોને બાજુ એ મુકી દેવામાં આવે તો પોતાની પાર્ટીને ટેકો આપનારાઓને અને મ્યુનીસીપાલીટીઓ, કે જેના વખત અને નાણાંની તેઓ બરબાદી કરી રહ્યા છે, તેઓને ડો. ડોંગીસ જવાબ શું આપી શકશે? જો તેને માન્ય રાખવામાં આવવાની હોય તો તે બીન-ગોરાઓને ન્યાય અને અદલ ઇન્સાફ આપનારી છે એવી દુનીયાને ખાત્રી શી રીતે આપી શકશે?

રમતોમાં વર્ણભેદ

બ્રીટનથી ટુંક મુદતપર આવેલી રગ્બી ટીમે દક્ષિણ આફ્રિકાના સઘળા વર્ગના લોકોને ખુબ આકર્ષ્યા હતા. જે જે શહેરોમાં એ રગ્બીના ખેલાડીઓ રમ્યા હતા ત્યાં તેઓની જીત થતાં ખાસ બીન ગોરા પ્રેક્ષકો તેઓને તાળીઓની ધોધથી વધાવી લેતા હતા અને તેઓને પ્રોત્સાહન આપનારા પોકારો કરતા હતાં. એથી અહિના ગોરાઓ દાઝતા હતા. બન્ને વસ્તુઓ સ્વાભાવિક હતી. અહીંના ગોરાઓને શાબાશી ન મળે અને પરદેશથી આવેલાને મળે એટલે કુદરતી રીતે તેઓને લાગ્યા વિના નજ રહે. અહીંના બીન-ગોરાઓ પ્રત્યેની ગોરાઓની સામાન્ય રીતે ઝેરીલી વર્તણુકના કારણે બીન ગોરાઓને અહીંના ગોરાઓને ઉત્તેજન આપવાનું કુદરતી રીતે મન ન થાય. એટલી તેઓની સ્વદેશાભિમાનની ખામી તો ગણાય. પરંતુ આ દેશને પોતાનો ગણવા દેવાની આ દેશના ગોરાઓ તકજ કયાં આપે છે? એટલે તેઓ પોતાની વિરોધની લાગણી આ રીતે દર્શાવે. કેપટાઉન, કીમ્બર્લી અને જોહાનીસબર્ગમાં આવું બન્યું તેની નોંધ લઇ બ્લુમફનટીન, જ્યાં વર્ણદ્વેશ સૌથી વધારે છે, ત્યાંની ટાઉન કાઉન્સીલે રગ્બીની રમત જોવાને બીન-ગોરા પ્રેક્ષકોને દાખલ નહિ કરવાનો ઠરાવ કર્યો હતો. ટાઉન કાઉન્સીલના આ પગલાંની અહિ તેમજ બ્રીટનમાં ખુબ ટીકાઓ થઇ હતી. આ અંગે મી. સી. ડબલ્યુ. એમ. ગેલ, જેમના નામથી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના વાચકો સારી રીતે પરિચિત છે, તેમણે લંડનના 'ટાઇમ્સ' ના સપટેમ્બર તા. ૧૦મીના અંકમાં એક કાગળ લખ્યો હતો જે જાણવા જોગ હોઇ ગુજરાતીમાં અહિ આપીએ છીએ:

સાહેબ,—દેવના દૂતાને પણ રકવું આવે એમાં જરાયે નવાઇ નથી. પરંતુ બ્રીટનની રગ્બીની રમત જોવા ને બીન-ગોરાઓને દાખલ નહિ કરવા ના બ્લુમફન્ટીનના ઠરાવપરની આપની ટીકા એ બાબતના મૂળે જતી નથી.

ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટનો "એકંદર ગોરો" આ બાબતમાં શું વિચારે છે એ જાણી શકાય તેમ નથી. તેથી તેની કસોટી તેના જાહેર પ્રતિનિધિઓ ની વલણપરથી કરવી રહી.

કાઉન્સીલના ઠરાવને એક એક નેશનલીસ્ટ સીટી કાઉન્સીલરે ટેકો આપ્યો હતો અને જે કાઉન્સીલરો કોઇ પણ પાર્ટીના નહિ હતા તેઓએ જ તેનો વિરોધ કર્યો હતો. વધુમાં યુનાઇટેડ પાર્ટી (પાર્લામેન્ટમાં સૌ થી મોટો વિરોધ પક્ષ)ની ફ્રી સ્ટેટની કોંગ્રેસે થોડા અઠવાડીયા પરજ હોસ્પીટલો માં આફ્રિકન દરદીઓની સારવાર ગોરી નર્સોને નહિ કરવા દેવાની માગણી કરનારો ઠરાવ કર્યો હતો. ઠરાવ એટલા માટે થયો હતો "કારણ આપણે અહિ એપાર્ટહેડ જોઇએ છે." તેથી પાર્ટી ના નેતાએ તેમાં "શકય હોય ત્યાં" એટલા શબ્દો ઉમેર્યા. સિદ્ધાંતમાં તેઓ ને કશો વાંધો નહોતો.

નોંધ લેવાની બાબત એ છે કે, વિરૂદ્ધમાં ભલે ગમે તેટલી ડંફાસો મારવામાં આવે પરંતુ ખરી હકીકત એ છે કે એપાર્ટહેડનો સિદ્ધાંત બન્ને મુખ્ય રાજદ્વારી પક્ષોને પસંદ છે અને સઘળા સામાજીક સંબંધોમાં તેઓ વર્ણભેદ રાખવામાં આવે એમ ઇચ્છે છે કે જેથી ગોરાનું રાજકીય વર્ચસ્વ ટકી રહે. આ વર્ણભેદની નીતી એટલે દરજ્જે વાજબી છે કે તેથી ઘર્ષણ થવાના સંભવો ઓછા રહે છે. બ્લુમફન્ટીનના રગ્બીના મેદાનમાં બીન-ગોરાઓને દાખલ થવા ની બંધી કરવાનું આ કારણ હતું. કેપટાઉન, કીમ્બર્લી અને જોહાનીસબર્ગ માં બીન-ગોરાઓએ બ્રીટનથી આવેલા ખેલાડીઓને કાન ફોડી નાખનારા પોકારોથી વધાવી લીધા હોવાનું કહેવાયું હતું એ કારણથી અને એવું જો બ્લુમફન્ટીનમાં બને તો નજીકના ગોરા પ્રેક્ષકો કદાચ ઉશ્કેરાઇ જઇ હુમલો કરે એ ભયથી બ્લુમફન્ટીનની સીટી કાઉન્સીલનું આ પગલું ભરાયું હતું.

માત્ર દક્ષિણ આફ્રિકાનાજ ગોરા ઓની આવી વધતી જતી વલણના પરિણામોથી બ્રીટનને ભવિષ્યમાં બીજા કોઇ પણ ખેલાડીઓને મોકલતાં ચેતવું પડશે.

મેવીલ એરીયામાં ગ્રૂપ એરીયાઝ અને હાઉઝીંગ માટે સભા

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મેવીલ બ્રાંચ તરફથી જણાવવામાં આવે છે કે:

ડરબન સીટી કાઉન્સીલ ડરબનમાં ગ્રૂપ એરીયાઝ એકટનો અમલ કરવા ચાંપતા પગલાં લઇ રહી છે મીયર-બેંકમાં અઠીસો ઉપર મીલકતના માલીકો સંડોવાયેલા છે. તેઓની મીલકતો લઇ લેવાની મોડી વહેલી તેઓના ઉપર નોટીસો બજાવવામાં આવશે. ડરબનના સેન્ટ્રલ એરીયામાં સ્થિતિ એ છે કે આવતાં બે વર્ષ દરમીયાન કોઇથી નવાં મકાનો બાંધી નહિ શકાય. અને એ મુદતની આખરી એ કાઉન્સીલ આશા રાખે છે કે સેન્ટ્રલ એરીયાને તે ગોરાના ગ્રૂપ એરીયા તરીકે જાહેર કરી શકશે.

કલેરવુડને ઔદ્યોગીક લતા તરીકે જાહેર કરી દેવામાં આવ્યું છે અને જેઓ મકાન બાંધવા ઇચ્છતા હોય અથવા હાલના મકાનમાં વધારો કરવા માંગતા હોય તેઓને તેમ કરવાને પરવાના આપવામાં આવતા નથી.

ડરબન સીટી કાઉન્સીલની યોજના મુજબ મેવીલ એરીયાને ગોરાના લતા તરીકે જાહેર કરવામાં આવનાર છે.

આ જોખમનો અને લોકોના ઘરો છીનવી લેવાના કાઉન્સીલના પગલાંનો વિરોધ કરવાને નાટાલ ઇન્ડિઅન-કોંગ્રેસ ની મેવીલ બ્રાંચે કેળવણીની, ધાર્મીક, સંસ્કૃતિક, રમત ગમતની, સામાજીક વિગેરે સઘળી જાહેર સંસ્થાઓની એક કોન્ફરન્સ બોલાવવાનો ઠરાવ કર્યો છે. આ કોન્ફરન્સ અકટોબર તા. ૨જીના રવીવારે બપોરે ૨ વાગે ૧૪૫ મોલવર રોડ, મેવીલમાં આવેલ એમ. ઇ. એસ. સ્કુલમાં મળશે અને રેવરન્ડ એ. ડબ્લ્યુ. બ્લેકસોલના હસ્તે તેનું ઉદ્‌ઘાટન થશે. પ્રત્યેક સંસ્થાને પોતાના પાંચ ડેલીગેટો આ અગત્યની કોન્ફરન્સમાં મોકલવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

આપણી રોજની પ્રાર્થના

સવારની પ્રાર્થના

(ગતાંકથી ચાલુ)

અસત્યો માહીંથી પ્રભુ પરમ સત્યે તું લઇજા
મહા મૃત્યુમાંથી અમૃત સમીપે નાથ લઇજા
ઉંડા અંધારેથી પ્રભુ પરમ તેજે તું લઇજા
તું હિણો હું છું તો તુજ દરશના દાન દઇજા.

દુનીયાની ખોટી માયામાંથી જે સત્ય છે જે ખરૂં છે તે તું અમને આપ. જે નાશ પામનારૂં છે તેનાથી અમને બચાવી જે ટકનારૂં છે, અમર છે, શાશ્વત છે, તે તું અમને આપ. એ મેળવવા અમે અંધકારમાં જે ફાંફાં મારીએ છીએ તે અંધકાર (દીલનો) તું અમને તેજ આપી દુર કર. પછી અંતે કહીએ છીએ: તારા વગરનો હું છું. તું દરશન મને આપ. ઇશ્વરને હૃદયમાં સ્થાપવાથી હૃદયનો અંધકાર દુર થાય જ.

* * *

નથી મને કામના રાજયની વા,
ન સ્વર્ગની ના ભવ છુટવાની,
છે કામના એક ખપી જવાની—
પીડીતના દુઃખ નિવારવામાં.

આ ભવ્ય આદર્શ છે. મનુષ્યના જીવનની સાર્થકતા છે. આપણે ઇશ્વર ને કહીએ છીએ. મને રાજ્ય નથી જોઇતું. (એટલે ધન ધાન્ય સંપત્તી), નથી મારે સ્વર્ગ જોઇતું. ફકત હૃદયમાં એકજ ઇચ્છા છે, દુઃખીઓની સેવા કરવામાં ખપી જવું.

ઇશ્વર પાસે જો નિયમીત એ માંગીએ તો એને યોગ્ય એવું આપણું આચરણ—જીવન—હોવું જોઇએ. હમેશાં જ્યાં જ્યાં મદદની જરૂર હોય ત્યાં ત્યાં મરણનો ભય માથે લઇને પણ તઇયાર થવું જોઇએ.—અધુરૂં.

સુધારો કોઇ એક પ્રજાનો ઈજારો નથી

સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનના વડા પ્રધાન લોર્ડ માલવર્નનું ભાષણ

ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ એડમીનીસ્ટ્રેટર્સ ઓફ નોન-યુરોપીયન એફેર્સ સંસ્થાની અમટાલી (સધર્ન રોડેસીયા)માં મળેલી વાર્ષીક પરિષદમાં ભાષણ કરતાં સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનના વડા પ્રધાન લોર્ડ માલવર્ને કહ્યું હતું કે, સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશન પોતાના બંધારણથી જાતીય ભાગીદારીની નીતીને વરેલું છે.

દુનીયાના આ ભાગમાં આપણે ઘણીવાર એવું સુચવાતું સાંભળીએ છીએ કે, આફ્રીકનોની વિશાળ બહુમતીની સામે યુરોપીયનોએ સંગઠીત થઇ ઉભા રહેવાનું છે. અમને લાગે વળગે છે ત્યાં સુધી આ વલણ અમે જે જાતીય સહકારની નીતીને અનુસરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છીએ તેનાથી તદ્દન ઉલટી જ છે.

કોઇ પણ અન્ય જાતીના લોકો સાથે તમે સહકાર કરી કે ભાગીદારીમાં જોડાઇ નહિ શકો જો તેઓને તમે ભાવિ દુશ્મન તરીકે લેખશો. આફ્રિકન તમારો દુશ્મન તોજ બનશે જો તમે તેને દુશ્મન બનાવશો.

એક માન્યતા એવી ધરાવાય છે કે, ગોરા અને કાળા લોકો વચ્ચે એટલો બધો મજબૂત તફાવત છે કે દેશના અને તેની સઘળી પ્રવૃત્તિઓના ચોખ્ખા ભાગલા પાડી નાખવાથી જ તમે જાતીય એખલાસ સાધી શકશો.

બીજી એક મુખ્ય માન્યતા એવી ધરાવાય છે કે, બન્ને જાતીઓ ખસુસ કરી કાયમને માટે એક બીજી સાથે ભળી શકે તેવી નથી કારણ હાલ તેનો સુધારો, સંસ્કૃતિ અને સિદ્ધિઓ તદ્દન જુદા પ્રકારના છે.

આ માન્યતા પરથી એમ મનાય છે કે ઓછા સુધરેલા લોકોને વધારે આગળ વધેલી જાતીની નકલ કરવા અને તેનો દરજ્જો ચડતા દેવાની તક અપાવી જોઇએ; અને જેમ જેમ એવી વ્યક્તિઓ બહાર આવતી જાય તેમ તેમ વધારે સુધરેલી જાતીના લોકોની સાથે આર્થીક અને રાજકીય ક્ષેત્રમાં તેઓને પોતાના ગુણો અનુસાર આગળ વધવા દેવામાં આવી જોઇએ.

અમે માનીએ છીએ કે અમારા સંજોગોને માટે અમે ખરા માર્ગપર છીએ. કેમ છીએ તેનો હું અહિ ખુલાસો કરીશ. ફેડરેશનમાં યુરોપીયનો કરતાં આફ્રીકનો ઘણી વધારે મોટી સંખ્યામાં છે. અમે જોઇ શકીએ છીએ ત્યાં સુધી તેઓ હમેશાં જ મોટી સંખ્યામાં રહેવા સંભવ છે. મોટા પ્રમાણમાં વસાહતીઓ દાખલ કરવામાં આવે તો પણ આફ્રિકન વસતી દરેક પેઢીએ બમણી થતી જાય છે એ હકીકત જોતાં તેમાં કંઇ ફેર પડી શકે એમ દેખાતું નથી.

આથી ફેડરેશનની નીતી યુરોપીયનના ઉંચા ધોરણો ટકાવી રાખવાની હોવી જોઇએ. આફ્રિકનો જેમ જેમ લાયક બનતા જાય તેમ તેમ તેઓને છુટો આપવા સાથે એવી નીતી હોવી જોઇએ કે જેથી આફ્રિકન વસતીનો સંપુર્ણ વિશ્વાસ જીતી લઇ શકાય અને રાજ્ય પ્રત્યેની તેઓની વફાદારીને વિષે ખાત્રી રહે.

આફ્રિકનના ધોરણો ઉંચાં કરવામાં અમે સફળ થયા છીએ તે એટલા જ કારણે કે તેનાં મૂળ વાતાવરણમાં અમે ફેરફાર કરતા ગયા છીએ. વધારે પ્રગતીનો આધાર યુરોપીયન સાથેના તેઓના સંબંધ પર રહેલો છે કે જેથી આફ્રિકનનું ધોરણ વધારે ને વધારે ઉંચું કરી શકાય.

આફ્રિકનને દેશનું રાજતંત્ર ચલાવવામાં હિસ્સો આપવાનો સિદ્ધાંત બધા સ્વિકારવા તઇયાર નહિ થાય. પરંતુ આખાં રાજ્ય પ્રત્યેની વફાદારી તોજ કેળવી શકાય જો ધીમે ધીમે રાજ્ય તંત્રમાં તેઓને હિસ્સો આપવામાં આવે.

અમે એ મતના છીએ કે તાત્કાલિક સુવ્યવસ્થા જાળવવા અમુક જોખમ ખેડવા તઇયાર રહેવામાં જ ડહાપણ રહેલું છે કે જેથી નાગરીકોની વધતી જતી સંખ્યામાં જાહેર બાબતોમાં વફાદારી અને જ્ઞાન પોષાતાં જાય. કારણ એમાં જ લાંબે ગાળે રાજ્યની સુરક્ષિતતા રહેલી છે.

ઉદ્દામમતવાદી સંસ્થાઓની અસર નીચે આવેલા કેટલાક આફ્રિકનો એવા ફેરફારોની માગણી કરે છે. કે જેથી તંત્ર અણસુધરેલા લોકોના હાથમાં ચાલ્યું જાય. તેનો વિરોધ થવો જોઇએ.

અમે આગળ વધી રહ્યા છીએ એ અમારે બતાવી આપવું જોઇએ. પરંતુ એ બાબતમાં ઉતાવળ કરી શકાતી નથી.

એક સામટું કેટલું સાધી શકાય તેની પણ હદ હોવી જોઇએ. પરંતુ જેઓના વાતાવરણમાં તેઓએ મોટા ફેરફાર કરેલો છે તેઓ પ્રત્યની યુરોપીયનો પોતાની ફરજ સમજે ત્યાં સુધી ભવિષ્યને વિષે મને કશો ભય નથી.

આ લોકો સાથેનો રોજેરોજનો સંબધ આપણે બરોબર રાખીએ ત્યાં સુધી આપણે ગભરાવાની જરૂર નથી.

પાર્લામેન્ટમાં ૩૩ વર્ષની મારી કારકીર્દીમાં જે બાબતોની હું ચર્ચા કરી રહ્યો છું તે બાબતોમાં મારા વિચારો ઘણાજ બદલાઇ ગયા છે. એ પરિવર્તનનું કારણ અનુભવ અને જવાબદારી છે.

અન્ય યુરોપીયનોની જેમ હું જાણું છું કે હજુ મારે ઘણો વધારે અનુભવ મેળવવાનો છે.

મારા રાજકીય વિરોધીઓ વીસ ત્રીસ વર્ષ પૂર્વે જ્યારે હું સેગ્રેગેશનનો ચુસ્ત હિમાયતી હતો ત્યારના મારાં ભાષણો યાદ આપી અને મ્હેણા મારે છે, અને કહે છે, કે હું વિશ્વાસપાત્ર નથી અથવા તો રાજકીય હવાની સાથે ફરતો જાઉં છું.

મારો એક જ જવાબ એ છે કે: "હા, એ ભાષણો કર્યાં ત્યારે હજી હું બીન અનુભવી હતો. હવે વધારે અનુભવ થયા પછી હું શીખ્યો છું અને મારા વિચારો મેં બદલ્યા છે. હું માનવી છું. નિર્જીવ વસ્તુ નથી, નવું જ્ઞાન અને નવા અનુભવો થતાં અને સામાજીક ઇતિહાસનું જ્ઞાન થતાં, માનવી, માનવીઓ પર અહિં જ નહિ પરંતુ દુનીયાના અન્ય ભાગોમાં અસર શું થાય છે એ જાણ્યા પછી, એ નવાં જ્ઞાનના આધારે મારા વિચારો ફેરવવા નો મને હક છે.

આફ્રિકનોએ હજુ ઘણું શીખવાનું છે તેમ યુરોપીયનોએ પણ ઘણું શીખવાનું છે.

'ટાઈમ્સ'ની ટીકા

ટુંક મુદતપર બ્લુમફન્ટીનની સીટી કાઉન્સીલે દ. આફ્રિકાના સ્પ્રીંગ બોક અને બ્રીટનની રગબી ટીમ વચ્ચેની રમતમાં બીન-ગોરા પ્રેક્ષકોને દાખલ નહિ કરવાના કરેલા ઠરાવપર લંડનના 'ટાઇમ્સે' નીચે પ્રમાણે ટીકા કરી હતી:

દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર ઘણી વાર ફરિયાદ કરે છે કે નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની એપાર્ટહેડની નીતી વિષે ગેર-સમજુતી થઇ છે અને તેની પાછળનો આશય જુદા જુદા વર્ણના લોકો વચ્ચે સામાન્ય મૈત્રીભર્યો માનવ સંબંધ ટકાવી રાખવાનો જ છે.

બ્લુમફન્ટીન સીટી કાઉન્સીલનો ઉપરોકત ઠરાવ આ બચાવ સાથે અસંગત છે.

કોઇ પણ ખેલાડી—અને સ્ટેલનબોશ, પ્રીટોરીયા અને બ્લોમફન્ટીનના રમતના મેદાનોપર રમત શીખનાર કરતાં વધારે સારા ખેલાડીઓ બીજા કોઇ નથી—પોતાના હૃદયમાં તેનો બચાવ નહિ કરી શકે. સ્પોર્ટસમેનશીપનો એ નિશેધ મણાય.

ફુટબોલની ટીમ એકજ વર્ણના લોકોની કરવામાં આવે એ સમજી શકાય. જો કે તેનો પણ સખ્ત વિરોધ થયા વિના નજ રહે. પરંતુ એમ કહેવું કે સ્પ્રીંગબોકને ટેકો આપનારાઓ, જેઓમાં વસતીના મોટા ભાગનો સમાવેશ થાય છે, તેઓની હાજરીથી રમતનું મેદાન નાપાક બની જશે એ તો દેવના દૂતોને રડાવનારૂં છે.

ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટની એ રાજધાનીની કાઉન્સીલમાં મતભેદ પડયો તેમાં કશી નવાઇ નહોતી. આફ્રિકાન્સનું લોહી ધરાવતા તેના નાગરીકો ગર્વ લેવા લાયક સંપ્રદાયના છે. તેઓનો ધાર્મીક મત અમારી દ્રષ્ટિએ સંકુચિત છે. સામાન્ય વર્ણના સવાલપર અમે તેમની સાથે મળતા થતા નથી. પરંતુ તેઓમાંના એકંદર માણસો, ભલે તેઓ નેશનલીસ્ટો હોય, છતાં ઇલાયદાપણાની એટલી અપમાન ભરેલી અને સંકુચિત હદે જાય એ અમારા માનવામાં આવી શકતું નથી.

એટલી હદે જાય તો યુનીયનનું ભવિષ્ય ખરેખર ઘણુંજ કાળુ છે.

લંડનનાં 'ડેલી મીરરે' ટીકા કરી હતી: બ્રીટીશ રગબી ટીમ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ત્યાંના સારામાં સારા ખેલાડીઓ સાથે રમવા ગઇ છે. કે નહિ દક્ષિણ આફ્રિકાના જાતીદ્વેષથી ભરેલાં રાજકારણમાં સંડોવાવાને. પરંતુ તેના એક શહેર બ્લોમફન્ટીને રમતના આંતરરાષ્ટ્રિય ક્ષેત્રમાં પણ પોતાનું તુચ્છ રાજકારણ ઘુસાડયું છે. બ્રીટનની સમજ મુજબ રમતમાં કોઇ પણ પ્રકારનાં રાજકારણને બીલકુલ સ્થાન નથી. આપણા પરદેશ જતા ખેલાડીઓએ ભવિષ્યમાં આવી પરિસ્થિતિથી પોતે લેપાય નહિ તેની સાવચેતી રાખવી પડશે.

બેનો માટે

સૌસુરી હલવો બનાવવાની રીત

સામગ્રી: શેર ૧ ચણાનો લોટ કરકરો,—રવાદાર—૨ શેર ઘી, ॥ શેર માવો, અધોળ બદામ, અધોળ, પીસ્તાં, ૧॥ શેર ખાંડ, અધોળ ચારોળી, આઇસક્રીમનો એસેન્સ.

બનાવવાની રીત

ચણાના લોટમાં ઘી અને દુધનો ધાબો દઇ તેને ઘીમાં શેકવો. ખાંડની બેતારી ચાસણી કેસર નાખીને કરવી. અરધી અંદર નાખવી ને પછીથી જ ગરમ કરી તેની ધાર કરવી એટલે છુટો રવાદાર થશે. તેમાં માવાને અધોળ ઘી મુકી શેકી અંદર નાખવે ને પછીથી રહેલી ચાસણી નાંખી ખરેખર હલાવવું. અંદર આઇસક્રીમને એસેન્સ નાંખવો ને એક થાળીમ ઘી ચોપડી ઠારી દેવું. ગરમ પાણીમ નાખી છોલી બદામની કાતરી, પીસ્તની કાતરી ને ચારોળી ડીઝાઇન પાડી ચોટાડી દેવાં. ચાંદીનો વરખ પણ શોભાને માટે લગાડી શકાય.

ભારતનો પત્ર

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

મુંબઇ, તા. ૨૦-૯-૫૫.

ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્રમાં વરસાદ સમય સર થંભી ગયો છે અને ઉઘાડ થઇ ગયો છે. એટલે શરૂઆતમાં અતિવૃષ્ટિથી પાકને નુકસાન પહોંચવાનો જે ભય ઉભો થયો હતો, તે હવે નાબુદ થયો છે. જો કે થોડાક વિસ્તારોમાં સાધારણ નુકસાન પહોંચ્યું છે.

ખેડે તેની જમીન

મુંબઇ રાજ્યની ધારાસભામાં "ખેડે તેની જમીન" બનાવતો ખરડો રજુ થયો છે. આ ખરડાએ ખૂબ ચકચાર જમાવી છે. ધારાસભામાં કર્ણાટકના સભ્યોએ આ ખરડો કર્ણાટકને લાગુ ન પાડવાની માગણી કરીને ખરડા પરની ચર્ચાનો બહિષ્કાર કર્યો હતો. પરિણામે મુંબઇ સરકાર, રાજ્ય નવરચના પંચનો હેવાલ ન આવે ત્યાં સુધી, કર્ણાટકને આ ખરડો લાગુ ન કરવાને સંમત થઇ હતી. આ ખરડો પ્રવર સમિતિને સોંપાતાં તેણે કરેલી મહત્વની ભલામણો નીચે પ્રમાણે છે: કાયમી ગણોતીઓ છગણી ગણોતની રકમ આપીને જમીન ખરીદી શકશે. બાકીના ગણોતિયા ૨૦થી ૨૦૦ ગણી ગણોત ચુકવીને જમીનના માલિક થઇ શકશે. આ કીમતમાં ગણોતની જમીનમાં આવેલા કુવા, ઝાડો અને બાંધકામનો સમાવેશ થઇ જશે. કાયમી ગણોતિયાના પેટા-ગણોતિયાએ છગણી રકમ જમીન માલિકને અને બાકીની કાયમી ગણોતિયાને ચુકવવાની રહેશે. સમિતિની સૌથી મહત્વની ભલામણ એ છે કે, ત્રણ એકર અથવા તો વાર્ષિક રૂા. ૯૦૦થી ઓછી આવક વાળી જમીન ધરાવનારને એ જમીન ગણોતિયાને વેચવાની ફરજ નહિ પડે. આથી ૧૬ લાખ જેટલા નાના જમીનદારોને રક્ષણ મળશે. નાણાં મુકાવવા વિષે એવી ભલામણ થઇ છે કે ટ્રીબ્યુનલ નક્કી કરે એ દિવસથી એક વરસની અંદર કાયમી ગણોતિયાએ ખરીદ કિંમત જેટલાં નાણાં ટ્રીબ્યુનલ પાસે મુકવા પડશે. આ મુદતમાં એક વરસ સુધીનો વધારો કરી આપવાની ટ્રીબ્યુનલને સત્તા હશે. બીજા ગણોતિયાઓને બાર વાર્ષિક હફતાઓમાં નાણાં ચુકવવાના રહેશે. ગણોતિયો ચાર હફતા ન ભરે તો ખરીદી રદબાતલ ગણાશે. જાતે ખેડ અંગે ઘણી છુટ મુકાઇ છે. કોઇ પોતના કુટુમ્બીની દેખરેખ નીચે મજુરો પાસે ખેતિ કરાવી શકશે, પરંતુ તેની બધી જમીન એકજ ગામમાં અથવા તો પાંચ માઇલના વર્તુળમાં હોવી જોઇએ. વિધવાઓ, સગીરો, શારીરિક તથા માનસિક ખોડખાપણ વાળા અને સશસ્ત્રદળોમાં નોકરી કરનારને પોતાની જમીન ગરોતે આપવાની છુટ આપવામાં આવી છે. આ ખરડો ટુંક સમયમાં પસાર થઇ કાયદાનું સ્વરૂપ ધારણ કરશે.

વાલોડ ગોળીબાર કેસ

સમસ્ત ગુજરાત અને ખાસ કરીને સુરત જીલ્લામાં ભારે ચકચાર જગાડનારં વાલોડ ગોળીબાર કેસના બાવીસેય આરોપીઓને અદાલતે નિર્દોષ ઠરાવી છોડી મુકયા છે અને પોલીસના વલણની સખત ટીકા કરીને આ ગોળીબાર અંગે અદાલતી તપાસ કરવાની ભલામણ કરી છે. આ કેસની વિગત એવી છે કે, વાલોડ ગામના ભુપેન્દ્ર દેસાઇ નામના એક જમીન માલિકને તેના ગણોતિયા સાથે ઝગડો ચાલતો હતો. આ સંબંધમાં આદિવાસીઓનું એક મોટું ટોળું શ્રી દેસાઇના નિવાસ સ્થાન આગળ દેખાવો કરવા ગયું હતું. શ્રી દેસાઇ ટોળા જોઇ નાસી ગયા હતા અને તેમણે પોલીસની મદદ માગી હતી. પોલીસ બનાવવાળા સ્થળે પહોંચી ત્યારે આદિવાસીઓએ તેમના પર પત્થરો ફેંકયાનું કહેવાય છે. એટલે પોલીસે ચેતવણી આપ્યા વગર જ તેમના પર ગોળીબાર કર્યો હતો જેને પરિણામે નવ માણસોનાં મરણ નિપજ્યાં હતાં.

મુંબઈ યુનીવર્સીટીમાં શિક્ષણનું માધ્યમ

મુંબઇ યુનીવર્સીટીમાં શિક્ષણનું માધ્યમ નક્કી કરવા માટે એક તપાસ સમિતિ નિમાઇ હતી. આ સમિતિએ એવી ભલામણ કરી છે કે, મુંબઈ યુનીવર્સીટીમાં પણ હીંદી ભાષામાં શિક્ષણ અપાવું જોઇએ. ૧૯૬૦થી શરૂઆત કરીને દસ વરસમાં અંગ્રેજી ભાષાને તિલાંજલી આપી હીંદી ભાષા અપનાવવી જોઇએ. સમિતિની આ ભલામણનો સ્વીકાર થાય તો મુંબઇ રાજ્યમાંથી અંગ્રેજી માધ્યમને દેશવટો મળી જશે. બીજી યુનીવર્સીટીઓએ તો પ્રાદેશિક અથવા તો હીંદી ભાષામાં શિક્ષણ આપવાનો નિર્ણય કરી લીધો છે. શિક્ષણ ક્ષેત્રે હીંદી દાખલ કરવાની ઝડપનો આધાર એ ભાષામાં કટલી ઝડપે જરૂરી પાઠ્ય પુસ્તકો તઇયાર થશે તેના પર રહેલો છે. હીંદીમાં પાઠ્ય પુસ્તકો તઇયાર કરવા માટે એક મધ્યસ્થ સંસ્થા રચવાની સમિતિએ ભારત સરકારને ભલામણ કરી છે.

ખંભાત બંદરનો વિકાસ

ખંભાત બંદરના વિકાસની દિશામાં કાર્ય આગળ ધપી રહ્યું છે. ખંભાતના અખાતમાં પાણીના વહેણની તપાસ કરવા માટે ઇજનેરો આવી ગયા. નવેમ્બર માસમાં ઇજનેરોનો કાફલો બંદરની ઇજનેરી સર્વે કરવા આવશે. તેમના તરફથી બનનારા નકશાને ભારત સરકારની મંજુરી મળ્યા પછી વિકાસ કાર્ય આગળ વધશે.

ભાડભૂતેશ્વર મહાદેવનો મેળો

ભરૂચથી ૧૪ માઇલ દુર આવેલા ભાડભુતેશ્વર મહાદેવનો મેળો જે દર બાર વરસે ભરાય છે, તે ભરાઇ ગયો. આ મેળાનો દોઢ લાખ યાત્રિકોએ લાભ લીધો છે. ૧૮મી ઓગસ્ટે શરૂ થયેલા આ મેળાની પુર્ણાહુતિ તા. ૧૬મી સપ્ટેમ્બરે થઇ હતી. રોજ સ્ટેટ ટ્રાંસપોર્ટની બસો દ્વારા તથા હોડીઓ દ્વારા ત્રણથી ચાર હજાર યાત્રીઓ ભાડભુતેશ્વર જતા હતા. થોડાક દિવસોના ઉઘાડને બાદ કરીએ તો સતત વરસાદને કારણે મેળાની મઝા મરી ગઇ હતી.

શબ્દ રચના હરીફાઇઓ

શબ્દ રચના હરીફાઇઓ જેમણે આપસ આપસમાં હરીફાઇ કરીને ઇનામોનો આંકડો લાખો પર પહોંચાડયો હતો તે પહેલી અકટોબરથી હવે બંધ પડી જશે. ભારત સરકારે શબ્દ રચના હરીફાઇઓ પર અંકુશ મુકતો ખરડો લોકસભામાં રજુ કર્યો છે. આ ખરડો સમસ્ત ભારતને લાગુ પડશે. તેમાં મહિને રૂ. એક હજારથી વધુના ઇનામો ન આપવાની જોગવાઇ છે. એટલે ધંધાદારી દૃષ્ટિએ ચાલતી હરીફાઇઓને ફરજીયાત બંધ કરવી પડશે. કેમકે ઇનામની આટલી નાની રકમમાં કાંઇ જનતાને મોટી સંખ્યામાં પ્રવેશપત્રો ભરવાને લલચાવી શકે નહિ અને તેમાંથી કાંઇ મોટો નફો પણ ન મળે. પરિણામે શબ્દ રચના હરીફાઇઓ બંધ કરવાનો સમય આવશે. જન્મ ભૂમિ હરીફાઇએ હરીફાઇ બંધ કરવાનો નિર્ણય કરી લીધો છે. બીજાઓ હજી નવા કાયદામાં છીદ્રો શોધીને હરીફાઇઓ કેમ ચાલુ રાખી શકાય તેની વેતરણમાં હોવાનું મનાય છે. પરંતુ મુંબઈ અને અન્ય સરકારોની હરીફાઇઓ પ્રત્યે ખફગીને કારણે હરીફાઇઓ લાંબા સમય સુધી ચલુ રાખી શકાય એમ ધારવામાં આવતું નથી.

ગોવાનો સત્યાગ્રહ

ગોવામાં સામુહિક કે વ્યક્તિગત સત્યાગ્રહનો વિરોધ કરતા કોંગ્રેસની મહાસમિતિએ પસાર કરેલા ઠરાવથી જનતા આશ્ચર્યમાં પડી ગઈ હતી. સૌને એવી આશા હતી કે, ગોવાના સત્યાગ્રહનું સંચાલન કરતા વિરોધ પક્ષોના હાથમાંથી સત્યાગ્રહની લગામ છીનવી લઇ કોંગ્રેસ સત્યાગ્રહને જોરદાર બનાવશે. લોકોની ગોવા અંગે ઉશ્કેરાયેલી લાગણીને લક્ષમાં લેતાં કોંગ્રેસનું આ પગલું ઘણું હિંમત ભર્યું ગણાય. કોંગ્રેસ માટે આ સત્યાગ્રહ બંધ કરાવવા સિવાય બીજો હાલની પરિસ્થિમાં કોઈ માર્ગ ન હતો. કોંગ્રેસના ઠરાવને માન્ય રાખીને સરકારે ફીરંગી, થાણાઓમાં સત્યાગ્રહ કરવા જવા પર પ્રતિબંધ મુકયો છે.

મેં અગાઉ લખ્યું હતું તેમ સત્યાગ્રહનું શસ્ત્ર પોર્ટુગલ જેવા સરમુખત્યારશાહી અને ઘાતકી રાજ્ય સામે અસરકારક નહિ નિવડે. જ્યાં ખુદ પોર્ટુગીઝ લોકોને જ પોર્ટુગલમાં કોઇ પણ જાતની સ્વતંત્રતા નથી, ત્યાં તે પોતાના તાબાના પ્રદેશને સ્વેચ્છાએ કેમ મુક્ત કરે? યુરોપમાં આજે પોર્ટુગલ સૌથી પછાત દેશ છે. સત્યાગ્રહ લાંબા ગાળાના શસ્ત્ર તરીકે જરૂર અસરકારક નિવડે. ભારતનો જ દાખલો લઇએ તો સત્યાગ્રહની લડતથી કેટલા વરસે તેને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થઇ? હવે જો કોંગ્રેસ સત્યાગ્રહ ચાલુ રહેવા દે તો પરિસ્થિતિ ઘણી વિચિત્ર ઉભી થાય. ખાલી વ્યક્તિગત સત્યાગ્રહ કરવા દે તો તેની અસર કાંઇ થાય નહિ અને ફીરંગીઓ સત્યાગ્રહ કરનારને સખત માર મારીને ફેંકી દેવાની પોતાની પદ્ધતિ ચાલુ રાખે. જો સામુહિક સત્યાગ્રહ ચાલુ રાખવા દેવાય અને પોર્ટુગીઝો સત્યાગ્રહીઓ પર ગોળીબાર કરે અને કોઇ કાંઈ મરી જાય તો ભારતભરમાં સરકાર અને કોંગ્રેસ સામે મોટા પાયા પર તોફાનો થાય. એને પરિણામે કાંતો સરકારને ફીરંગીઓ સામે લશ્કરી પગલાં લેવાં પડે અને તે એમ ન કરે તો જાન્યુઆરી ૧૯૫૭માં થનારી ચુંટણીમાં તે સત્તા સ્થાનેથી ઉડી જાય. સરકારને લશ્કરી પગલાં લેવાં નથી, એ એક નિશ્ચિત થયેલી બાબત છે. એટલે હવે ઉપર જણાવેલી સ્થિતિ ટાળવાનો એક માત્ર માર્ગ સત્યાગ્રહ બંધ કરાવવાનોજ રહે છે. ૧૫મી ઓગસ્ટનાં ફીરંગીઓના ગોળીબાર પછી ૧૬મીના રોજ મુંબઇ, કલકત્તા વગેરે સ્થળે લોકોના ઉશ્કેરાટ અને તોફાનો જોઇનેજ સરકારને પોતાનું વલણ બદલવું પડયું છે. સત્યાગ્રહનું સંચાલન કરતા કોંગ્રેસ-વિરોધી પક્ષો ગોવા અંગે જનતાની લાગણીને કોંગ્રેસ વિરૂદ્ધ વાળ્યા વિના અને તોફાનો જન્માવી કોંગ્રેસને અળખામણી બનાવીને આવતી ચુંટણીમાં વિજય મેળવવા માટે ઉપયોગ કર્યો વિના રહે જ નહિ. દેખીતી રીતે આવી સ્થિતિ ઉભી થવા દેવાનું કોંગ્રેસને પોષાઇ શકે નહિ.

એક અજબ જેવી વાત એ છે કે જ્યાં લોકશાહીનું અસ્તીત્વ નથી એવા સામ્યવાદી દેશો ભારતની ગોવા માટેની માગણીને ટેકો આપે છે, જ્યારે લોકશાહીની ડીમડીમ વગાડતા પશ્ચિમી દેશો આ સંબંધમાં ચુપકીદી સેવે છે. એશિયાના પાકીસ્તાન સિવાયના સર્વ દેશોએ ગોવામાંથી ફીરંગીઓને કાઢી મુકવાની તરફેણ કરી છે. એશીયાના ઘણા ખરા અખબારોએ પાકીસ્તાનના વલણને સખત રીતે વખોડી કાઢ્યું છે.

અને કેટલાક-ખાસ કરીને ઇન્ડોનેશિયા ના અખબારોએ બાન્ડુંગ પરિષદમાં શાહીવાદ વિરોધી ઠરાવ પર સહી કર્યા પછી તેથી તદન ઉલટું વલણ અખ ત્યાર કરવા માટે પાકીસ્તાનને સમગ્ર એશિયાને છેહ દેવા સમાન ગણાવ્યું છે. પાકીસ્તાનની મદદથી ફીરંગીઓ ની હકાલ પટ્ટી થોડીક ઢીલમાં પડશે પરંતુ તેને ભારત છોડવું પડશે. એ નિશ્ચિત વાત છે.

પાકીસ્તાનની ફીરંગીઓને સહાયથી ભારત અને પાકીસ્તાન વચ્ચે છેલ્લે છેલ્લે સુધરેલા સંબંધો ફરી બગડવા લાગ્યા છે. અને પાકીસ્તાન પોતાનું વલણ નહિ બદલે તો એ સંબંધો વધુ બગડશે. પાકીસ્તાનની એક સંસ્થાએ ગોવાના જેમ કાશમીરમાં તા. ૧૧મી સપટેમ્બરથી સત્યાગ્રહ કરવાની ધમકી આપી હતી. પરંતુ આજ સુધી કોઇ પાકીસ્તાની કાશ્મીરની સરહદ પર દેખાયો નથી. માત્ર એટલું થયું છે કે, એકાદ માણસ એક પાટિયું લઇને કરાચી ખાતે ભારતીય હાઇ કમીશનર ની કચેરી પાસે ઉભો રહે છે. બ્રીટીશ અને અમેરીકન અખબારોની સલાહ માનીને પાકીસ્તાનને સત્યાગ્રહ પડતો મુકાવવો પડયો હશે. કેમકે આ અખબારો બીજાના તાબાના પ્રદેશમાં સત્યાગ્રહ કરવા માટે ભારત પર તૂટી પડયા હતા. હવે જો તેઓ પાકીસ્તાનને કાશ્મીરમાં સત્યાગ્રહ માટે ટેકો આપે તો સાવ ઉઘાડા પડી જાય.

પશ્ચિમાં રાષ્ટ્રોને થએલું ભાન

બીજું બ્રીટન અને અમેરિકા સહિત પશ્ચિમી રાષ્ટ્રોને એ હકીકતનું ભાન થવા લાગ્યું છે કે પોર્તુગલ પ્રત્યેની તેમની સહાનુભૂતિ માત્ર સામ્યવાદીઓ નેજ મદદરૂપ થાય છે. ગોવાના ફીરંગી કબજાથી તેમને ખાસ ફાયદો નથી. ઉલટું સામ્યવાદીઓ એશિયામાં પશ્ચિમી સત્તાઓ વિરૂદ્ધ પ્રચાર કરવામાં ગોવા નો ઉપયોગ કરીને એવા પ્રચાર કરે છે કે, પશ્ચિમી સત્તાઓ લોકશાહીનો દાવો કરતા છતાં ખરેખર તો શાહી વાદી છે અને એશિયાને ગુલામ રાખવા ચાહે છે. બીજું ભારતમાં આંધ્રની ચુંટણી પછી મૃતપ્રાય બનેલા સામ્ય વાદીઓને ગોવાના પ્રશ્ને નવું જીવન આપ્યું છે. ગોવાનો પ્રશ્ન જો લંબાશે તો તે સામ્યવાદીઓને ચુંટણીમાં સહાય રૂપ બનશે. દિલ્હીથી મળતા સમાચારો પ્રમાણે કેટલાક પશ્ચિમી દેશોએ ગોવા અંગે પોર્તુગલ પર રાજદ્વારી દબાણ લાવવાની ખાતરી આપી છે. તેમની સલાહ પ્રમાણે હવે ભારત ગોવાના ભારત સાથે જોડાણ માટે નહિ પણ ગોવાને સ્વતંત્ર કરી ફીરંગી ઓના ચાલ્યા જવાની માગણી કરે છે. ગોવામાંથી ફીરંગીઓ ચાલ્યા જાય તો ગોવા વાસીઓ ભારત સાથે ભળી જાય એ નિશ્ચિત છે.

કોંગ્રેસ વિરોધી સર્વ પક્ષોએ સત્યાગ્રહ પર સરકારે મુકેલા પ્રતિબંધને વખોડી કાઢયો છે. અને સત્યાગ્રહ ચાલુ રાખવા દેવાની માગણી કરી છે. સરકારી પ્રતિબંધ પછી ગોવા જવા નીકળેલી ટુકડીઓને પોલીસે સરહદ પર અટકાવીને પાછી મોકલી દીધી છે.

ભારત સરકારે ગોવા, દીવ, દમણ સાથેની સરહદ બંધ કરી દીધી છે. હજી તે વધુ આર્થીક પગલાં લેવાની વિચારણા કરી રહી છે.

રાજ્ય પુનઃરચના પંચનો હેવાલ

રાજ્ય પુનઃરચના પંચનો હેવાલ થોડાક દિવસોમાં બહાર પડશે. ભારત સરકારે પંચની સર્વાનુમત ભલામણોનો અમલ કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે. મળતા હેવાલો પ્રમાણે પંચ તરફથી હાલનું મુંબઇ રાજ્ય એમને એમ રાખીને તેમાં કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર અને નિઝામ હઇદ્રાબાદનો મરાઠાવાડા વિસ્તાર ભેળવી દેવાની ભલામણ થશે. આ મોટા મુંબઇ રાજ્યમાં મરાઠાઓની થોડી બહુમતિ હશે. મુંબઇના કર્ણાટક વિસ્તારને છુટો પાડીને તેને માયસોર સાથે ભેળવી અલગ કર્ણાટક રાજ્ય બનાવાશે. ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છને મુંબઇ રાજ્યમાં રાખવા સામે મહારાષ્ટ્રીઓએ સખત વિરોધ કર્યો છે. તેમને તો મુંબઇ શહેર સાથે અલગ મહારાષ્ટ્રનું રાજ્ય જ જોઇએ છે. પંચે પણ મુંબઇ શહેર અંગે કાંઇ નિર્ણય કરવો ન પડે એ માટે અને એક અખતરા તરીકે આવા દ્વીભાષી રાજ્ય ની ભલામણ કરી છે. આ ભલામણથી મરાઠાઓમાં થનારા અસંતોષ નો ગેરલાભ લેવા માટે સામ્યવાદીઓ તરફથી ખાસ કરીને મુંબઇ શહેરમાં તોફાનો જગાવવા માટે યોજનાઓ થઇ રહી છે. સરકાર આ હકીકત પ્રત્યે જાગ્રત છે અને પોલીસને આવા તોફા નો થાય તો પહોંચી વળવા માટે તાલીમ આપી રહી છે. આવા તોફાનો થાય તો તે ગુજરાતીઓ વિરૂદ્ધ જ થાય. આ ભયને કારણે ઘણા ગુજરાતીઓ પોતાની માલ મિલકતનો વીમો ઉતરાવી રહ્યા છે. મુંબઇમાં તોફાનો થવા દેવાનું અને વેપાર ધંધો ખોરવાવા દેવાનું ભારત સરકારને પોષાઇ શકે તેમ નથી કેમકે તેને આવકવેરા તથા જકાતી આવકનો ૩૫ ટકા જેટલો ભાગ એકલા મુંબઇ શહેરમાંથીજ મળે છે. આવા દ્વીભાષી રાજ્યની રચના માટે સૌરાષ્ટ્ર સરકારે માગણી કરી ત્યારે હું તેના ગુણદોષની ચર્ચા કરી ગયો છું. પંચે "ક" વર્ગનાં (કચ્છ જેવા) રાજ્યોને નાબુદ કરવાની અને વધુમાં વધુ પંદર કે સોળ રાજ્યો જ રાખવાની ભલામણ કરી છે. હઇદ્રાબાદ રાજ્યને વિખેરી નાંખીને મરાઠા વાડા મુંબઇ રાજ્યને સોંપવાની અને તેલંગણનું સ્વતંત્ર રાજ્ય કરવાની ભલામણ તેણે કરી હોવાનું કહેવાય છે. તેલંગણ માટેની આંધ્રની માગણી નહિ અસંતોષાય. મધ્ય પ્રદેશના મરાઠી વિસ્તારોનો સ્વતંત્ર પ્રાંત રચ વાની હિમાયત થઇ છે. ઉતરમાં, પંચે પુ. પંજાબ, પેપ્સુ અને હિમા- ચલને જોડીને મહાપંજાબની રચના કરવાની ભલામણ કર્યાનું કહેવાય છે. આમ થતાં શિખોની બહુમતિવાળા પ્રાંતની રચનાની માગણી કરતા અકાલી ઓને નિરાશા સાંપડશે. અન્ય રાજ્યો ના સંબંધમાં પંચ કાંઇ ખાસ ફેરફાર ની ભલામણ નહિ કરે. પંચના હેવાલ થી કોઇને પણ સંતોષ થાય તેમ લાગતું નથી. ઉલટાનું ઘણે ઠેકાણે તોફાનો થવાનો સંભવ છે.

લંડનથી જોહાનીસબર્ગ મોટર સાઇકલ પર આવેલા નવયુવાન

શ્રી ટાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ તરફથી તા. ૧૩-૯-૫૫ના સાંજે શ્રી શાંતીલાલ ડાહ્યાભાઇ સોલંકીના માનાર્થે સત્કાર સભા શ્રી ગાંધી હોલમાં બોલાવ વામાં આવી હતી.

સમુહ પ્રાંર્થના બાદ પ્રમુખસ્થાને થી શ્રી પ્રાણશંકર સોમેશ્વર જોશીએ શ્રી શાંતીલાલનો પરિચય કરાવ્યો હતો અને એ યુવક, ઓટોમોબાઇલ એન્જીની યરીંગનો અભ્યાસ પુરો કરીને લંડનથી જોહાનીસબર્ગ મોટર બાઇસીકલ ઉપર આવ્યા તે બદલ તેમના સુંદર શબ્દોમાં વખાણ કરીને તેમનો પુષ્પ હારથી સત્કાર કર્યો હતો.

શ્રી હરિશચંદ્ર રણછોડભાઇ કેપીટને પોતાના કુટુમ્બ વતી શ્રી શાંતીલાલનો પુષ્પથી સત્કાર કર્યો હતો.

શ્રી ભીખાભાઇ માસ્તર, શ્રી પરસો- તમભાઇ બીજલાલ અને શ્રી રતિલાલ ભાઇ હાંસજી તરફથી એ પ્રસંગને અનુસરીને અને યુવકોને શ્રી શાંતીલાલ ના જેવાં સાહસીક કાર્યો કરવાની પ્રેરણા આપનારાં વિવેચનો થયાં હતાં.

લંડનથી જોહાનીસબર્ગ મોટર બાઇ સીકલથી આવતાં પોતાને થયેલા અનુ ભવો અને લંડન, વેનીસ, પેરીસ, રોમ, કેઇરો, રોડેશીયાનાં શહેરોનાં દેખાવો, ત્યાંની ભાષાઓ અને રીત- રીવાજોનું શ્રી શાંતીલાલે હૃદય સ્પર્શિ વર્ણન કર્યું હતું. શ્રી શાંતીલાલે મુસા ફરી કરી હતી તે મોટર બાઇસીકલને પણ એ સભામાં રજુ કરવામાં આવી હતી.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાજ માલ ખુલ્લો મુકયો છે!

ન્યુ ઘરા છાપેલી નીનન સાડીઓ	૬ વાર	શી. ૪૯-૬
જરીની કીનારવાળી જ્યોરજેટ ૪૫"		વારની શી. ૧૫-૦
પાટલી પાલવ અને આખી ભાત વાળી		
રેશમી છાપેલી સાડી		પા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
બેવડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫"		વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી ઢબના રંગો અને છાપો વાળી

પાંચ વાર શી ૨૭-૬ થી ઉપર

૭ વાર શી. ૩૯-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

જોઇએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

(પ્રો.) લીમીટેડ

૬૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩ પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૩

મૃત્યુ

(પં. નરદેવ વેદાલંકાર)

(તારીખ ૧૬મી અંકથી ચાલુ)

સૃષ્ટિને જોતાં ઉત્પત્તિ અને વિનાશ એ તેના આવશ્યક તત્વો લાગે છે. આ સંસાર પરિવર્તન શીલ છે. જડ કે ચેતન પદાર્થો ધીમે કે ઝડપથી નિરંતર વિકાર પામ્યાજ કરે છે. એક ઘર તુટે છે તો તેના પરજ નવો પાયો ચણાય છે. એક વૃક્ષ નાશ પામે છે તોજ તેના સ્થાન પર નવું બીજ ઉગે છે. પાનખરમાં પાંદડાંઓના ખર્યા બાદજ નવીન અંકુરો વૃક્ષમાં ફુટી નીકળે છે. એક પીઢીના નાશ પાછળજ નવી પીઢીનો ઉદય હોય છે. આમ જો વિચારીએ તો મનુષ્યના અભ્યુદય માટે મૃત્યુ અનિવાર્ય બની જાય છે. મૃત્યુ પોતેજ પોતાની પાછળ નવ-જીવન ખેંચી લાવે છે. આથી મૃત્યુનો સત્કાર શત્રુરૂપે ન થવો જોઇએ પણ મિત્રરૂપે થવો જોઇએ. પણ એ મૃત્યુ ને મિત્ર રૂપે જોઇ કોણ શકે? જેણે પોતાના આત્માને ઓળખ્યો હોય છે, જેણે સંસારની મિથ્યા માયા જાળ કાપી નાખી હોય છે, અને જેણે સ્વાર્થ વૃત્તિને તિલાંજલી આપી હોય છે તેજ મૃત્યુને મિત્ર રૂપે જોઇ શકે છે. સંસારમાં આવા કેટલાએ વીર આત્માઓ પાકયા છે, જેમણે મૃત્યુને પ્રેમથી આલિંગન કર્યું છે. જ્યાં સુધી આવી દૃષ્ટિ આવતી નથી ત્યાં સુધી મૃત્યુનું દુઃખ અને ભય માણસને મુંઝાવ્યા જ કરે છે.

મૃત્યુની અનિવાર્યતાની સાચી સમજણ આવતાં તેનું દુઃખ કેવી રીતે ભુલાઇ જાય છે તેનું એક દૃષ્ટાંત ગૌતમ બુદ્ધની નીચેની કથામાં સ્પષ્ટ થાય છે.

શ્રાવસ્તી નગરીમાં કૃશા ગૌતમી નામે એક સ્ત્રી રહેતી હતી. તેનો એકનો એક પુત્ર ૪ વરસની વયે મૃત્યુ પામ્યો. માતાની ગોદ ખાલી થતાં તેનું રુદન તો કેમે કર્યું અટકે નહિ. કૃશા ગૌતમી દુઃખમાં પાગલ બની ગઇ. તે પોતાના પુત્રને અંતિમ સંસ્કાર માટે પણ છોડતી નથી. દરેકને તે વિનવે છે કે મારા પુત્રને જીવતો કરી આ દુઃખી બાઇને કોણ સાંત્વન આપી શકે? એજ દિવસોમાં બુદ્ધ ઉપદેશ કરતા કરતા શ્રાવસ્તીમાં પધાર્યા હતા. કોઇએ કૃશા ગૌતમીને બુદ્ધ ભગવાન પાસે મોકલી આપી. તેણે બુદ્ધના ચરણોમાં પોતાના વહાલા મૃત પુત્રને મુકી દીધો. અને તેને જીવતો કરાવવા કરગરવા લાગી.

'કૃશા, તું ધીરજ રાખ.' બુધ્ધે કહ્યું. 'હું તારા પુત્રને જીવતો કરીશ. એ માટે મારે થોડી રાઇ જોઇશે. તે તું મને લાવી આપી શકે?'

આ સાંભળી મૃત પુત્રને જીવતો જોવાની આશામાં હરખ ઘેલી બનેલી કૃશા રાઇ લેવા આવી. ત્યાં તો બુદ્ધ ભગવાને તેને થોભાવી અને કહ્યું, 'જો પુત્રી, તું રાઇ લાવજે પણ તે એવા ઘરમાંથી લાવજે જ્યાં આજ સુધીમાં કોઇનું મરણ ન થયું હોય.'

કૃશા તો રાઇ લેવા ચાલી નીકળી. બધા તેને રાઇ આપવા રાજી છે પણ જ્યારે તે પુછે છે કે તમારા ઘરમાં કોઇનું મરણ તો નથી થયું? ત્યારે બધાના જ મોં ઉદાસ થઇ જાય છે. તેનું આ વચન બધાને મુંઝવે છે. કૃશા એક ઘેરથી બીજે ઘેર ગઇ, આખું નગર ફરી વળી. આખરે તે આવીને બુદ્ધ ભગવાનના ચરણોમાં નમી પડી. અને બોલી, 'ભગવન મને સત્ય સમજાઇ ગયું છું.' હવે તેણે શાંત ચિત્તે પોતાના પુત્રના અંતિમ સંસ્કાર કરવાની રજા આપી.

મૃત્યુની આવી અનિવાર્યતા સમજ્યા પછી તે માટે શોક શા કામનો? શોકનું એક બીજું કારણ છે પ્રભુ પ્રત્યેની સાચી શ્રદ્ધાનો અભાવ. જેમણે પોતાનાં કાર્યો પોતાના અહંકાર વડે કરવાના છોડી દીધાં છે, જેને પોતાની સફળતા માટે અભિમાન નથી, જે પ્રભુ કરાવે છે તેજ ખરૂં છે એવી અવિરલ શ્રદ્ધા રાખે છે તેને મૃત્યુનો શોક કે ભય રહેતો નથી. મૃત્યુને પણ પ્રભુના નિર્ણયની વસ્તુ સમજીને તે તેને શાંત ચિત્તે સ્વીકારવા તઇયારી બતાવે છે. મનુષ્યની અલ્પતા અને અજ્ઞાનજ તેને પ્રભુના આ નિર્ણયને સ્વિકારવા દેતા નથી. આ વસ્તુને કવીન્દ્ર રવીન્દ્રનાથ ઠાકુરે સુંદર કલ્પના વડે સમજાવી છે. તેઓ કહે છે કે પ્રભુ એ તો જગતની માતા છે. એક માતા પોતાના બાળકની જેવી સંભાળ રાખે છે તેવીજ સંભાળ પ્રભુ પણ આપણી કરે છે. પરંતુ નાનું ધાવણું બાળક પોતાની માતાની દરેક ક્રિયાને સમજી શકતું નથી. માતા તેને પોતાના એક સ્તને વળગાડીને દુધ પાય છે. બાળક ખુશી ખુશી થઇ તેનું પાન કરે છે. પરંતુ તે જ્યારે તે બાજુ ધાવી રહે છે ત્યારે તેની માતા તેને બીજી બાજુ લગાડવાને માટે ફેડે છે, બાળક રડી ઉઠે છે. તેને કલ્પના નથી હોતી કે મને બીજીજ ક્ષણમાં ફરી દુધની ધારા મળવાની છે. તે માતાની યોજના સમજી શકતું નથી. આવીજ આપણી સ્થિતિ છે. જગજ્જનની પ્રભુ આપણને આ જીવનમાંથી ફેડી લે છે. કારણ કે એમાંથી બધા રસો ચુસાઇ ગયા હોય છે. આપણે નાનાં બાળકની માફક રડી ઉઠીએ છીએ, કે હાય મારો જીવન રસ ખલાસ થઇ ગયો. પણ પ્રભુ-માતા તો આપણું હિતજ કરવાની છે એવી ભાવના હોય તો આવી દુઃખની લાગણી પેદા થતી નથી. આમ પ્રભુ ભકિત કેળવવાથી માણસ મૃત્યુના દુઃખમાંથી મુકત બને છે. તેથી આપણે સંતોને હસતે મોઢે મૃત્યુને ભેટતાં જોઇએ છીએ.

મૃત્યુ પછી આત્માને કેવી ગતિ મળે છે તે પૃથક પ્રશ્ન છે. મુખ્ય વસ્તુ છે આ જીવનમાં આત્માને ઓળખવો અને જીવતાં મૃત્યુની તઇયારી કરી રાખવી. આ માટેજ ઉપનિષદો પ્રાર્થે છે કે 'મૃત્યો માં ડ મૃતં ગમય.' મહામૃત્યોમાંથી અમૃત સમીપે નાથ લઇજા.

અમગેની ક્રીમેટારીયમ સોસાયટી

સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ

અમગેની ક્રીમેટારીયમ સોસાયટીના સેક્રેટરીઆને તા. ૧૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૫૫ની તારીખનું નીચે પ્રમાણે રેકવીઝીશન મળેલું છે:

"સાહેબ,—અમે નીચે સહી કરનાર અમગેની ક્રીમેટારીયમ સોસાયટીના મેમ્બરો સોસાયટીની ઘણા વર્ષોથી મીટીંગ બોલાવવામાં આવેલી નહિ હોવાથી સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવવા આપનાપર આ રેકવીઝીશન મોકલીએ છીએ. આથી કૃપા કરી નીચેના કામ માટે એક સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવશો: (૧) ટ્રસ્ટીઓની નીમણુક (૨) કાર્યવાહકોની ચુંટણી (૩) નાણાકીય હેવાલ (૪) સામાન્ય.

રેકવીઝીશનપર બીજાઓ ઉપરાંત નીચેનાઓએ સહીઓ કરેલી છે: ડી. પી. દેસાઇ, ટી. મનજી, વી. એન. નાયક, એન. એસ. દેવશી, ડો. કે. મકન મીસ્ત્રી, ગોવન મણી, એમ. કે. લોઢીઆ, જી. સી. કેપીટન, રામચંદ હાસારામ, એમ. એન. ભુલા, જે. ટી. ભુલા, સી. એન. રાણા.

*   *

ઉપલાં રેકવીઝીશન અનુસાર અમગેની ક્રીમેટારીયમ સોસાયટીની એક સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ ડરબન વીકટોરીયા સ્ટ્રીટપર આવેલા સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલમાં રવીવાર તા. ૨૩ અકટોબર ૧૯૫૫ના રોજ બપોરના અઢી વાગે મળશે.

કામકાજ: (૧) ટ્રસ્ટીઓની નીમણુક (૨) કાર્યવાહકોની ચુંટણી (૩) નાણાકીય હેવાલ (૪) સામાન્ય.

એન. પી. હરગોવન
જો. મા. સેક્રેટરી.
અમગેની ક્રીમેટારીયમ સોસાયટી.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૫ સપ્ટેમ્બર અકટોબર	હીંદુ ૨૦૧૧ ભાદરવો	મુસલમાન ૧૩૭૪-૫ હીજરી મોહરમ સફર	પારસી ૧૩૨૫ ફરવર અરદીબેહેસ્ત	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મીક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૩૦	સુદ ૧૪	૧૩	૨૯	૫-૪૦	૫-૫૫	
શની	૧	,, ૧૫	૧૪	૩૦	૫-૪૦	૫-૫૫	
રવી	૨	વદ ૧	૧૫	૧	૫-૩૯	૫-૫૬	
સોમ	૩	,, ૨	૧૬	૨	૫-૩૯	૫-૫૬	
મંગળ	૪	,, ૩	૧૭	૩	૫-૩૯	૫-૫૬	
બુધ	૫	,, ૪	૧૮	૪	૫-૩૮	૫-૫૭	
ગુરૂ	૬	,, ૫	૧૯	૫	૫-૩૮	૫-૫૭	
શુક્ર	૭	,, ૬	૨૦	૬	૫-૩૮	૫-૫૭	
શની	૮	,, ૭	૨૧	૭	૫-૩૭	૫-૫૮	
રવી	૯	,, ૮	૨૨	૮	૫-૩૭	૫-૫૮	
સોમ	૧૦	,, ૧૦	૨૩	૯	૫-૩૭	૫-૫૮	
મંગળ	૧૧	,, ૧૧	૨૪	૧૦	૫-૩૬	૫-૫૯	ઇંદિરા એકાદશી
બુધ	૧૨	,, ૧૨	૨૫	૧૧	૫-૩૬	૫-૫૯	
ગુરૂ	૧૩	,, ૧૩	૨૬	૧૨	૫-૩૬	૫-૫૯	

વિવિધ ખબરો

(૩૭૧માં પાનાનું અનુસંધાન)

(૩૭૧માં પાનાનું અનુસંધાન)

વર્ષનો હેવાલ અને હિસાબ રજુ થયા અને સર્વાનુમતે પસાર થયા બાદ નીચે મુજબ નવા હોદ્દેદારો ચુંટાયા હતા: પ્રમુખ: ભીમસીંહભાઇ જે. દેવાલીઆ, ઉપ-પ્રમુખ: ગાનુભાઇ આર. નાના, મંત્રી: રણછોડભાઇ એમ. પટેલ, સહમંત્રી: ઉમાકાન્તભાઇ પટેલ, ખજાનચી: નારણભાઇ પી. પટેલ, કારોબારી સમીતીના સભ્યો: મગનભાઇ (પ્રીન્સીપલ કે. ઇ. સ્કુલ), નાનુભાઇ કે. પટેલ, છગનભાઇ આર. પટેલ, અમરનાથ કે. પટેલ, પરશુભાઇ જી. નાના. કેપટન: ડી. આર. દેશાઇ, વાઇસ કેપટન: સુખાભાઇ બી. રામા, સ્કોર કીપર: સુખાભાઇ બી. રામા, સી. એસ. નાથી.

ભારત અને પાકીસ્તાનમાં સંકટ નિવારણ ફન્ડ

ભારતમાં અને પાકીસ્તાનમાં ભયંકર રેલ આવવાથી લાખો લોકો ઘરબાર વિનાના થઇ પડયા છે તેઓના સંકટ નિવારણ માટે રેડ ક્રોસ તરફથી ખોલવામાં આવેલા ફન્ડમાં નાણા આપવાની ગયા 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'માં અમે કરેલી અપીલના જવાબમાં નીચેની રકમો અમારાપર મોકલવામાં આવી છે: શ્રી ગોવીંદભાઇ પરશુભાઇ (કેપટાઉન) પા. ૪-૧-૦.

પોર્ટ એલીઝાબેથમાં લગ્ન

કેપટાઉનના જાણીતા વતની અને જાહેર કાર્યકર્તા શ્રી બાબરભાઇ ચાવડાના સુપુત્ર શ્રી. અમૃતલાલના શુભલગ્ન પોર્ટ એલીઝાબેથના ક્રોસ નિવાસી સ્વર્ગસ્થ રવજીભાઇ મોરારજીના સુપુત્રી કુમારી કમળાબેન સાથે રવીવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૧૮મીના પોર્ટ એલીઝાબેથના કોરપીન હોલમાં વૈદિક વિધિથી થયા હતાં. યુનીયનના સઘળા ભાગોમાંથી શ્રી બાબરભાઇ ચાવડાને અભિનંદનના સંદેશાઓ અને નવયુગલને આશિર્વાદના સંદેશાઓ તથા કીંમતી ભેટો મળી હતી.

આભાર

અમઝીન્ટોના મરહુમ ટી. ડાયાના કુટુમ્બીજનો તેમજ મેસર્સ જે. ડાયા બ્રધર્સ ટુંક મુદતપર તેઓના પર આવી પડેલાં દુઃખમાં જે સગાં, સ્નેહીઓ તથા મીત્ર મંડળે મદદ આપી હતી, દિલાસાના સંદેશા અને પુષ્પાંજલીઓ મોકલી હતી તેઓ સર્વનો અંતઃકરણથી આભાર માને છે.

ટ્રાંસવાલ મોઢ યુવક મંડળ

શ્રી ટ્રાંસવાલ મોઢ યુવક મંડળની વાર્ષીક ચુંટણી સભા શ્રી ચુનીલાલ ભાણાભાઇ ગોદીના પ્રમુખપણા હેઠળ જોહાનીસબર્ગમાં શ્રી ગાંધી હોલમાં મળી હતી. સભાજનોઓએ પ્રીટોરીઆ બેનોની તેમજ ડીરટ્રીકથી હાજરી આપી હતી. મંત્રીઓ: શ્રી ગાંડાભાઇ મગનલાલ ગાંધી તથા શ્રી ચુનીલાલ મગનલાલ મોદીએ વર્ષનો હેવાલ રજુ કર્યો હતો. અને ખજાનચીઓ શ્રી વેણીલાલ મગનલાલ મોદી તથા શ્રી છગનભાઇ દુલ્લભભાઇ મોદીએ વર્ષ દરમ્યાનનો ઓડીટ કરેલો હીસાબ રજુ કર્યો હતો. જે સર્વાનુમતે પસાર થયા બાદ નીચે પ્રમાણે નવા કાર્યવાહકો ૧૯૫૫-૫૬, માટે ચુંટાયા હતા: પેટ્રન: દુલ્લભભાઇ ભાણાભાઇ ગોદી, પ્રમુખ: ચુનીલાલ છગનભાઇ ગાંધી, ઉપ-પ્રમુખો: ગાંડાભાઇ ડાહ્યાભાઇ અને છગનભાઇ દુલ્લભભાઇ મોદી, સેક્રેટરીઓ: ગાંડાભાઇ મગનલાલ ગાંધી. અને ચુનીલાલ મગનલાલ મોદી, ટ્રેઝરરો: વેણીલાલ મગનલાલ મોદી, નાથુભાઇ હરજીવનદાસ ગાંધી, ઓડીટર: છગનભાઇ ભીખાભાઇ મોદી.

કાર્યવાહક કમીટી: લલ્લુભાઇ પરશુભાઇ મોદી, ઠાકોરભાઇ મગનલાલ ગાંધી, છગનભાઇ રામભાઇ ગાંધી, જમનાદાસ વિઠ્ઠલ, ચુનીલાલ ભાણાભાઇ મોદી, નગીનદાસ નારણભાઇ ગાંધી, કાન્તીલાલ લલ્લુભાઇ મોદી, નાથુભાઇ રામભાઇ ગાંધી.

આર્યન સ્પોટર્સ કલબ (પોર્ટ એલીઝાબેથ)

પોર્ટ એલીઝાબેથની આર્યન સ્પોર્ટસ કલબની પચીસમી વાર્ષીક જનરલ સભા રવીવાર તા. ૧૧-૯-૫૫ના શ્રી ગુજરાતી સભા ભવનમાં શ્રી નગીનદાસ પી. આમલીનાં પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. ગત વર્ષના કાર્યનો હેવાલ મંત્રી શ્રી રમેશચંદ્ર ભાણાભાઇ તરફથી રજુ કરવામાં આવ્યો હતો. ખજાનચી શ્રી અંબેલાલ મંછારામે આવક જાવકનો વાર્ષીક હિસાબ રજુ કરતાં બન્ને સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા. બાદ કલબનું બંધારણ પસાર કરવામાં આવ્યું હતું અને નવા કાર્યવાહકોની ચુંટણી નીચે મુજબ થઇ હતી:

લાઇફ પેટ્રન: શ્રી જે.ડી ધ્રુવ, પેટ્રનો: શ્રી ભાણાભાઇ હાજી, પરશુભાઇ મકનજી, ઠાકોરભાઇ ફકીરજી, લલ્લુભાઇ નાગર, નરોત્તમભાઇ ફકીરજી, *H.L.V.P.* છીબલાલ જીવણજી, શ્રી ઠાકોરદાસ નરોત્તમ, ઘેલાભાઇ રણછોડજી, નરસીંહભાઇ વાઘમારીયા, અંબેલાલ નારણભાઇ, પ્રમુખ: નગીનભાઇ પી. આમલી, ઉપ-પ્રમુખો: રમણલાલ દુર્લભજી, ઇશ્વરલાલ નરોત્તમ, મંત્રી: રમેશચંદ્ર ભાણાભાઇ, સહ મંત્રી: દયારામ દુર્લભભાઇ, ખજાનચી: અંબેલાલ મંછારામ, ઓડીટર: અમૃતલાલ દુર્લભભાઇ

પરચુરણ

—'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને મળેલી નીચેની રકમ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ: નાયગલ કુટ શોપના શ્રી વલ્લભભાઇ દયાળ તરફથી પોતાના પુત્ર શાંતિલાલભાઇના લગ્નની ખુશાલીમાં ગીની ૧. ડરબનના શ્રી છોટાલાલ કાબાભાઇ મહેતા જેઓ આવતી સ્ટીમરમાં સાત વર્ષ બાદ સહકુટુમ્બ સ્વદેશ જાય છે તેમના તરફથી ગીની ૨.

—સૌરાષ્ટ્ર સરકાર ૧૯૫૫-૫૬ના વરસમાં રૂ. ૩૦ લાખને ખરચે બે હજાર નવા કુવા બાંધશે અને બે હજાર જુના કુવા સમરાવશે.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૨૧૩ મેડોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફલોર, ફરેરાસ્ટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

વેચવાના છે

નવસારી સ્ટેશન રોડ પર, બન્દરમાં ત્યા સોસાયટીઓમાં મકાન અગર ખુલ્લા પ્લોટ લેવા માટે અગર નેશનલ સેવીંગ્સ સર્ટીફીકેટ (આવક વેરાથી મુક્ત વ્યાજ) ખરીદવા લખો:

એમ. જનાર્દન ભટ્ટ.

Authorised Agent For Government of India National Saving Certificate.

બાળા સાહેબની હવેલી,

Navsari, Bombay, India.

જોડણી-કોશ મોટો

ગુજરાતી ટુ ગુજરાતી ડીકસનરી.

કીમત પા. ૧-૨-૬.

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

એટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કનેડા

ઉપરોકત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝનના સરકાર તરફથી નીમાએલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અત્રેની ઈમીગ્રેશન અંગેનું કોઈ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબ ત્વરીત ગતીએ થઈ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN

P.O. Box 4624. Phone 32390

જોઇએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડીંગે પહોંચતાં કરવા માટે

અમે ટનના

પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ભાડું ભરી પાછી મોકલી આપીશું

વધુ વિગતો માટે લખો:

THE

BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA NATAL.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE·

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન જર્સી, વુલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોકસ ૧૫૪૯.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

ડરબનનું ટકાઉ આદુ ૯ પેની રતલ, ૧૦૦ રતલથી વધુ લેનારને ૮ પેની (રોકડ ભાવ) મોટી કળીનું લસણ શી. ૧-૬ રતલ, પાપડ નં.૧, શી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨, શી. ૮-૦ ૧૦૦. પોસ્ટેજ જુદું. કપુરી અને ચેવલી પાન શી. ૫ રતલ; પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ શી. ૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧ ડઝન.

સુરણ, લીલી હળદ અને આંબા હળદની મોસમ ચાલુ છે.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

બીજાં કેટલાંક પુસ્તકો

ઈશ્કની ખુશ્બુ (નવલ કથા)	૧	૦
તેજચિત્રો (ટુંકા જીવન ચરીત્રો)	૭	૬
શહીદનો સંદેશ	૪	૦
વિરાંગનાની વાતો ભાગ ૧.	૬	૬
ઘરને મારગે, નવલ કથા	૭	૬
મરૂ ભુમિમાં ,,	૪	૦
મેઘધનુષ્ય ,,	૭	૬
પ્રથમ પત્ની ,,	૭	૦
રૂપનાથ ,,	૭	૦
કમાઇનો ભોગ ,,	૮	૦
ત્રિવિધ તાપ ,,	૫	૦
લુઇ પાશ્ચર (જીવન ચરીત્ર)	૫	૦
રાજા રાણી નાટીકા	૧	૦
નુતન રશિયામાં ડોકીયું	૩	૬
સોક્રેટીસની સફર	૨	૬
જીવતા તહેવારો (કા. કાલેલકર)	૫	૦
તુલસી કયારો નવલ કથા	૮	૬
સોહાગ ,,	૬	૦
કોનો વાંક ,,	૬	૯
જીર્વન યાત્રા ,,	૪	૦

Obtainable from :

'Indian Opinion',

Private Bag, Durban.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, દુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29a Commissioner Street, JOHANNESBURG.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૮ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધાર્મીક પુસ્તકો

વિનોબા ભાવે કૃત ઉપનીષદ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મીક પુસ્તકોના શ્લોકોપર પ્રવચન.

ઇશાવાસ્ય વૃત્તિ (ઉપનીશદના શ્લોકો)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
સ્થિતપ્રજ્ઞદર્શન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના શ્લોકો)	૪	૦
મધુકર (લેખોનો સંગ્રહ)	૪	૬
જીવન દ્રષ્ટી (,, ,,)	૩	૯

Obtainable :

INDIAN OPINION.

P/Bag, Durban, Natal.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૬	૬
મળેલા જીવ (પ્ર. પટેલ)	૭	૦
સોરઠી ગાથા ૪	૩	૬
એક બીંદુ	૭	૦
ઉભી વાટ	૮	૩
ઉન્મચન	૭	૦
સ્વાની સહચરી	૫	૦
ક્રૌંચ વધ	૧૦	૩
અક્ષુપુટ ધારા	૭	૩
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦
માનવતાના વિરામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક સચીન ઓઝા	૧૫	૦
સોનેરી છાયા	૧૦	૦
સ્વપ્ન સૃષ્ટી	૧૦	૦
છાયા પ્રકાશ	૧૩	૬
ર. મ. દેસાઈ કૃત		
દિવડી	૧૨	૦
માનવી ખંડીયેરો (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ કથા)	૬	૦
લોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૬	૦
ઝીણીયાંઝારો (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) યશોધર મહેતા	૬	૦
સર્જતા હઈયા (નવલભાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા	૭	૬
મુક્ત પંખી	૮	૦
ચામા	૧૦	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

મહાદેવ દેસાઈનું જીવન ચરીત્ર	[illegible]	૦
મહાદેવ દેસાઈની ડાયરી ભા. ૧	૧૦	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૧૨	૦
,, ,, ,, ભા. ૩	૧૧	૩
,, ,, ,, ભા. ૪	૮	૦
,, ,, ,, ભા. ૫	૧૧	૦
બાપુની કારાવાસની કહાણી	૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય	૪	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૭	૩
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા	૨	૩
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)	૩	૦
રામ નામ (ગાંધીજી)	૨	૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)	૨	૩
બાપુની પ્રસાદી	૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
અનાસક્તી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)	૧	૬
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)	૧	૬
આશ્રમ ભજનાવલી	૧	૦
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિશે લખેલું)	૩	૦
આરોગ્યની ચાવી	૧	૬
ફીંઝ કેંબ એક સાહસથી ભરપુર બાળ વાર્તા	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું: આ ઓફીસ.

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગીતા મંથન (કી. ઘ. મશરૂવાળા કૃત)	૭	૬
ગો સેવા (ગાંધીજી)	૨	૦
માનવી ખંડિયેર (અનુ. કાકા કાલેલકર કી. ઘ. મ.)	૧	૦
ગીતા બોધ (ગાંધીજી)	૧	૦
બા બાપુની શીળી છાયામાં (મનુ ગાંધી)	૪	૬
બાપુ (ઘ. બિરલા)	૨	૬
મધુકર (વિનોબા)	૫	૬
ત્યાગ મુર્તિ અને બીજા લેખો (ગાંધીજી)	૧	૦
ત્યારે કરીશું શું (ટોલ્સટોય)	૪	૯
વ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીજી)	૬	૦
દારૂબંધી (કુમારઅપ્પા)	૧	૩
ઓતરાંતી દીવાલો (કાલેલકર)	૧	૩
કન્યાને પત્રો ન. પરીખ (તારૂણ્યમાં પ્રવેશતી બાળાઓ માટે)	૨	૩
મરકુંજ (મ. ત્રીકમજી ક્ષયરોગી માટે)	૨	૦
આશ્રમ ભજન મંડળી સં. જુ. દવે (ભજનોનો સંગ્રહ)	૧	૬
ગાંધીજી (બાળકો માટે ચરીત્ર)	૧	૬
વિશ્વશાંતી કાવ્ય (ક. જોશી.)	૧	૦
બનોને (રા. અમૃતકોર)	૧	૦
હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સ.નું બંધારણ	૧	૦
ગીતા પદાર્થ કોષ (ગીતાજીમાં આવતાં શબ્દોનો અર્થ)	૧	૦
આત્મ રચના જુ. દવે.	૮	૦
દીલ્હી ડાયરી (ગાંધીજી)	૭	૬

મળવાનું ઠેકાણું

INDIAN OPINION.
PRIVATE BAG. DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક બીજુ	૨	૦
પુસ્તક ચોથુ	૩	૦
સુતન લેખન તાલીમી વર્ગ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧	૦
ચાલો લખીએ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧	૩
ભારતનો ઈતિહાસ ભાગ ૧	૨	૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગૌરવ	૧	૯
હીંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨	૨
દેશ દીપકો	૨	૦
ભુગોળ પરીચય ભાગ ૩	૧	૧૦
,, ,, ભાગ ૪	૨	૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧	૯
મોડલ સ્કુલ અંક ગણિત ભાગ ૧.	૨	૯
મારૂં ગણીત ભાગ ૧	૧	૩
,, ,, ભાગ ૩	૧	૬

આ પુસ્તકો ડઝન બંધી લેનારને ૧૫ ટકા કમીશન આપવામાં આવશે.

સી. ઓ. ડી. થી માલ મોકલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.